תלמוד ירושלמי מעשרות

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: כְּלָל אָמְרוּ בְּמַעֲשְׂרוֹת כָּל שֶׁהוּא אוֹכֶל וְנִשְׁמָר וְגִידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ חַיָּיב בְּמַעֲשְׂרוֹת. וְעוֹד כְּלָל אַחֵר אָמְרוּ כָּל שֶׁתְּחִילָתוֹ אוֹכֶל וְסוֹפוֹ אוֹכֶל אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁמְּרוּ לְהוֹסִיף אוֹכֶל חַיָּיב קָטוֹן וְגָדוֹל וְכָל שֶׁאֵין תְּחִילָתוֹ אוֹכֶל אֲבָל סוֹפוֹ אוֹכֶל אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה אוֹכֶל.

הלכה: כְּלָל אָמְרוּ בְּמַעֲשְׂרוֹת כוּ'. כְּתִיב עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ. הָיִיתִי אוֹמֵר כָּל הַדְּבָרִים יְהוּ חַיָּיבִין בְּמַעֲשְׂרוֹת. תַּלמוּד לוֹמַר אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ רִיבָּה שְׁאָר זֵירְעוֹנֵי גִינָּה שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין· כְּתִיב תְּבוּאַת זַרְעֶךָ. וּכְתִיב הַיּוֹצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה. הָא כֵיצַד. טוֹל מִבֵּנְתַיִים דָּבָר שֶׁהוּא אוֹכֶל וְנִשְׁמָר. אִית דְּבָעֵי מִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר כְּלָל. אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ פְּרָט. כְּלָל וּפְרָט אֵין בְּכְלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבִּפְרָט. אֵין לִי אֶלָּא תְּבוּאָה. קִיטְנִית מְנַיִין. תַּלמוּד לוֹמַר וְכָל מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיי הוּא. לְרַבּוֹת זֶרַע שׁוּם שַׁחֲלַיִים וְגַרְגִּר. אוֹ יָכוֹל שֶׁאֲנִי מַרְבֶּה לוּף הָעֶלְיוֹן וְזֶרַע כִּרְישִׁין זֶרַע בְּצָלִים זֶרַע לֶפֶת וּצְנוֹנוֹת וּשְׁאָר זֵירְעוֹנֵי גִינָּה שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין. תַּלמוּד לוֹמַר מִזֶּרַע הָאָרֶץ. וְלֹא כָל זֶרַע הָאָרֶץ. פְּרִי הָעֵץ לְרַבּוֹת כָּל פֵּירוֹת הָאִילָן. יָכוֹל שֶׁאֲנִי מַרְבֶּה חָרוּבֵי שִׁטָּה וְצַלְמוֹנָה וְחָרוּבֵי גְרוֹגָרָה. תַּלמוּד לוֹמַר מִפְּרִי הָעֵץ לֹא כָּל פֵּירוֹת הָאִילָן.

יְרָקוֹת מְנַיִין. אִיסִּי בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר הַמַּעֲשְׂרוֹת לִירָקוֹת מִדִּבְרֵיהֶן.

רַב חִסְדָּא אָמַר הִבְקִיר קָמָה וְחָזַר וְזָרָע בָּהּ וְעָבַר וְהִפְרִישׁ מֵהֶן תְּרוּמָה חֲרֵי זוֹ תְּרוּמָה. מַה בֵּין קָמָה לַשִּׁיבֳּלִין. קָמָה עַד שֶׁלֹּא הִבְקִירָהּ עָבַר וְהִפְרִישׁ מִמֶּנָּה תְּרוּמָה אֵינָהּ תְּרוּמָה· שִׁבֳּלִין עַד שֶׁלֹּא הִבְקִירָהּ עָבַר וְהִפְרִישׁ מֵהֶן חֲרֵי זוֹ תְּרוּמָה. רַב חִינְנָא בְשֵׁם רַב חִסְדָּא אַף בְּהֶקְדֵּשׁ כֵּן. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגִן. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וּבָא הַלּוֹי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ. מִמָּה שֶׁיֵּשׁ לָךְ וְאֵין לוֹ אַתְּ חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. יָצָא לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה הִיא הֶבְקֵר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן חֲבוּרָה הָיָה מַקְשֶׁה חֲרֵי הֶקְדֵּשׁ חֲרֵי אֵין יָדָךְ וְיָדוֹ שָׁוִין כְּמִי שֶׁיָּדָךְ וְיָדוֹ שָׁוִין. אָמַר רִבִּי אִילָא מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁנִּתְמָרַח הַכְּרִי בִּרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ וּבִרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ אָמְרָה תּוֹרָה רֵאשִׁית דְּגָנְךָ וְלֹא שֶׁל הֶבְקֵר רֵאשִׁית דְּגָנְךָ וְלֹא שֶׁל הַהֶקְדֵּשׁ. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּשֶׁהִבְקִיר שִׁיבֳּלִין וְחָזַר וְזָרָע בָּהֶן. בְּהֶפְקֵר פָּטוּר. בְּהֶקְדֵּשׁ חַיָּיב. בְּהֶבְקֵר פָּטוּר מִן הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וּבָא הַלּוֹי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ. בְּמָה שֶׁיֵּשׁ לָךְ וְאֵין לוֹ אַתְּ חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. יָצָא הֶבְקֵר שֶׁיָּדָךְ וְיָדוֹ שָׁוִין בּוֹ. בְּהֶקְדֵּשׁ חַיָּיב. מִן הָדָא הִקְדִּישׁ קָמָה וּפָדָה קָמָה חַיָּיב. מַה בֵּין הֶבְקֵר מַה בֵּין הֶקְדֵּשׁ. הֶבְקֵר יָצָא יְדֵי הַכֹּל. הֶקְדֵּשׁ לֹא יָצָא יְדֵי הַגִּזְבָּר. אָמַר רִבִּי אֲבִין אֲפִילּוּ יְדֵי הַבְּעָלִים לֹא יָצָא. מֵאַחַר שֶׁאָמַר לוֹ פְּדֵה אַתְּ רִאשׁוֹן.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר שְׁדֵה הֶבְקֵר חַיָּיב בְּמַעֲשְׂרוֹת. רִבִּי יוֹנָה מַפִּיק לֵישְׁנָא בְּזָכָה בְשְׂדֵה הֶבְקֵר וְגִידּוּלֶיהָ.

רִבִּי חִיָּיא בַּר אָדָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן כְּמֵהֵין וּפִטְרִיּוֹת מָהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּיבִין בְּמַעֲשְׂרוֹת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי סִימַיי כְּתִיב עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ. דָּבָר שֶׁהוּא נִזְרָע וּמַצְמִיחַ. יָצְאוּ כְּמֵהִין וּפִטְרִיּוֹת שֶׁאֵינָן נִזְרָעוֹת וּמַצְמִיחוֹת. רִבִּי יוֹנָה מַפִּיק לִישְׁנָא מִפְּנֵי שֶׁהָאָרֶץ פּוֹלֶטֶתָן.

אַף עַל פִּי שֶׁהוּא שׁוֹמְרוֹ לְהוֹסִיף אוֹכֶל חַיָּיב קָטוֹן וְגָדוֹל. הָא אִם אֵינוֹ שׁוֹמְרוֹ לְהוֹסִיף אוֹכֶל. אֵינוֹ חַיָּיב קָטוֹן וְגָדוֹל. רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ זוֹ לְהוֹצִיא מִדִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. דְּתַנִּינָן תַּמָּן רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר תָּמְרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן שֶׁל חַרְדָּל וְשֶׁל פּוּל לָבָן חַיָּיבוֹת בְּמַעֲשְׂרוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְכִי מַחְמַת הָאוֹכֶל רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּיב מַעֲתָּה אֲפִילּוּ יַרְקָן. אֶלָּא רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר חֲשׁוּבוֹת הֵן לְאוֹכֶל. וְרַבָּנָן אָמְרֵי אֵין חֲשׁוּבוֹת לְאוֹכֶל. וְעוֹד מִן הָדָה דְּתַנֵּי אוֹמֵר רִבִּי יוֹשֵׁעַ מִיָּמַיי לֹא מְלָאנִי לִבִּי לוֹמַר לְאָדָם צֵא וּלְקוֹט לְךָ תְּמָרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן וְשֶׁל חַרְדָּל וְשֶׁל פּוּל הַלָּבָן וּשְׁלוֹק לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת.

תַּנֵּי כָּל שֶׁתְּחִילָתוֹ אוֹכֶל וְאֵין סוֹפוֹ אוֹכֶל מַה אִית לָךְ כְּהָדָא דְתַנֵּי הַמְקַיֵּים מִלֵּיאָה שֶׁל אַכְרוֹעַ לְזוֹרוֹעַ בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. קֻלְחִין יְחִידִין לֹא בָטְלָה דַּעְתּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְהוּא שֶׁלִּיקֵּט יָרָק. אֲבָל לֹא לִקֵּט יָרָק כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים עֲצִים חַיָּיבִין בְּמַעֲשְׂרוֹת.

וְכָל שֶׁאֵין תְּחִילָתוֹ אוֹכֶל אֲבָל סוֹפוֹ אוֹכֶל אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה אוֹכֶל. מַה אִית לָךְ כְּהָדָא. דְּתַנִּינָן דְּבַתְרָהּ מֵאֵימָתַי פֵּירוֹת חַיָּיבִין בְּמַעֲשְׂרוֹת תְּאֵינִים מִשֶּׁיַּבְחִילוּ.

ב משנה: מֵאֵימָתַי הַפֵּירוֹת חַיָּיבִין בְּמַעֲשְׂרוֹת תְּאֵינִים מִשֶּׁיַּבְחִילוּ. וְהָעֲנָבִים וְהַבָּאוּשִׁין מִשֶּׁהַבְאִישׁוּ. הָאוֹג וְהַתּוּתִים מִשֶּׁיַּאְדִּימוּ וְכָל הָאֲדוֹמִים מִשֶּׁיַּאְדִּימוּ. הָרִימּוֹנִים מִשֶּׁיִּמַּסּוּ. הַתְּמָרִים מִשֶּׁיַּטִּילוּ שְׂאוֹר. הַפָּרְסִיקִין מִשֶּׁיַּטִּילוּ גִידִין. וְהָאֲגוֹזִים מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ מְגוֹרָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאֱגוֹזִים וְהַשְּׁקֵדִים מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ קְלִיפָּה. הֶחָרוּבִין מִשֶּׁיִּנָּקְדוּ וְכָל הַשְּׁחוֹרִים מִשֶּׁיִּנָּקְדוּ. וְהָאֲגָסִים וְהַקְּרוֹסְטוֹמְלִין וְהַפְּרִישִׁין וְהַחַזְרָרִין מִשֶּׁיִּקָּרְחוּ וְכָל הַלְּבָנִים מִשֶּׁיִּקָּרְחוּ. הַתִּלְתָּן כְּדֵי שֶׁתִּצְמַח. הַתְּבוּאָה וְהַזֵּיתִים מִשֶּׁיִּכָּנְסוּ שְׁלִישׁ.

הלכה: בִּיחִילוּ רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוא אָמַר חָיְתָה. כְּמָה דְתֵימַר וְגַם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי. רִבִּי אַבָּא בַּר יַעֲקֹב מִשֵּׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִשֶּׁיַּאְדִּימוּ פְּנֵיהֶם. וְכָל הַתְּאֵנִים פְּיהֶם מַאְדִּימוֹת. רִבִּי תַּנְחוּם בַּר מָרִיוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לוֹקֵחַ אַחַת וּמַנִּיחַ. אִם בְּשֶׁלָּה בְתוֹךְ כְּדֵי מְעַת לְעֵת חַיָּיבוֹת וְאִם לָאו פְּטוּרוֹת.

פִּיסְקָא. הָעֲנָבִים וְהַבָּאוּשִׁין מִשֶּׁהַבְאִישׁוּ. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי יָסָא מִשֶּׁיִּקָּרְאוּ בְּאִישָׁה. רִבִּי אַיְבוֹ בַּר נַגָּרִי רִבִּי תַּנְחוּם בַּר עִילַאי בְשֵׁם רִבִּי נָחוּם בַּר סִימַאי

וְהוּא שֶׁתְּהֵא חַרְצַנָּהּ שֶׁלָּהֶן נִרְאֵית מִבַּחוּץ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רְכִיב הֲוִינָא עַל כֵּיתְפֵי דְּסַבֵּי וְשָׁמְעִית קָלֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר יְתִיב מַתְנֵי. מַכְנִיסִין בִּמְעֵי מֵלַפֶּפוֹן וְאֵין מַכְנִיסִין בִּמְעֵי אֲבַטִּיחַ. מָה בֵּין מֵיעֵי מֵלַפֶּפוֹן לִמְעֵי אֲבַטִּיחַ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בַּרְסָנָא מֵעֵי מֵלַפֶּפוֹן לָאֲכִילָה. מְעֵי אֲבַטִּיחַ לִזְרִיעָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָ מְכַבֵּד אֶת הַקַּרְקַע בְּשַׁבָּת.

פִּיסְקָא. כָּל הָאֲדוֹמִין מִשַּׁיְּאַדִּימוּ. מְיַיְשָׁא תַּנֵּי רִימּוֹן שֶׁנִּיקְּרָה בּוֹ אֲפִילּוּ פְּרִידָה אַחַת כּוּלָּהּ חִיבּוּר לְמַעֲשֵׂר. אֶשְׁכּוֹל שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ אֲפִילּוּ גַּרְגִּר יְחִידִי כּוּלּוֹ חִיבּוּר לְמַעֲשְׂרוֹת. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה פָּשְׁטוּ הוּא לָן כָּל אוֹתוֹ הַגֶּפֶן כָּל אוֹתוֹ הַמִּין. חָזְרוּ וּפָשְׁטוּ לוֹ כָּל אוֹתָהּ הָרוּחַ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אוֹמֵר כָּל אוֹתוֹ הַכֶּרֶם. הָיָה כֶרֶם קָטָן וַעֲשָׂאוֹ גָּדוֹל. גָּדוֹל וַעֲשָׂאוֹ קָטָן אֶחָד וַעֲשָׂאוֹ שְׁנַיִם שְׁנַיִם וַעֲשָׂאוֹ אֶחָד.

שְׁמוּאֵל אָמַר דְּיַלַּעַת שֶׁנִּיקְּרָה בְּבֵית אֲבִיהָ כָּל אוֹתָהּ הַגּוּמָּא אֲסוּרָה. אַף בְּמַכְבְּדוֹת תְּמָרָה כֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי שָׁאַל יוֹנָתָן בֶּן חֲרָשָׁא אִישׁ גִּינְּיסַר אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל וַחֲכָמִים בִּיבְנֶה. נִיקּוּרֵי רֶטֶב בָּאֲבִיהֶן מָה הֵן. אָמְרוּ לוֹ כָּל אוֹתוֹ הַדֶּקֶל אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לָכֵן צְרִיכָה בְּשֶׁנִּיקְּרוּ כוּלָּן. שֶׁלֹּא תֹאמַר הוֹאִיל וְאֵין דֶּרֶךְ הַנָּחָשׁ לַעֲשׂוֹת כֵּן. אֲנִי אוֹמֵר עָנָן שֶׁל צִיפּוֹרִים שָׁכַן עֲלֵיהֶן וְנִיקְּרוּ. רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן חֲסִידָא נִיקּוּרֵי רֶטֶב בָּאֲבִיהֶן אָסוּר וְהָרַבִּים נָהֲגוּ בְּהֶן הֵיתֵּר וְאֵינָן נִיזּוֹקִין.

פִּיסְקָא. הָרִימוֹנִים מִשֶּׁיִּמַּסּוּ. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא מִשֶּׁיִּתְמָעֲךְ הָאוֹכֶל תַּחַת יָדָיו. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּר לֵוִי מִשֶּׁיַּכְנִיסוּ מֻחֲצָה. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי דֵּילְמָא מִן רַבָּנִין דַּאֲמַרְתָּהּ הוּא שָׁמַע לָהּ. אַחֵינוּ הַמַּסּוּ אֶת לְבָבֵינוּ. פַּלְגּוֹן לְבָבֵינוּ.

הַתְּמָרִים מִשֶּׁיַּטִּילוּ שְׁאוֹר. רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוא אָמַר מִשֶּׁתִּימָּלֵא הַחָרֵץ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מַה נָן קַיָּימִין אִם בְּשֶׁיִּתְמַלֵּא הַחָרֵץ נוֹבֶלֶת הִיא. אִם מִשֶּׁתִּפְרוֹשׂ גַּרְעִינָהּ מִתּוֹךְ הָאוֹכֶל בְּשֶׁיִּלָּה הִיא כָּל צוֹרְכָהּ. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין אָמְרֵי וְיִהְיוּ יָפוֹת לָאֲכִילָה.

הַפְּרָסִיקִין מִשֶּׁיַּטִּילוּ גִידִים. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם אִיסִּי מִשֶּׁיַּטִּילוּ גִידִין אֲדוּמִין.

הָאֱגוֹזִים וְהַשְּׁקֵדִים מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ מְגוֹרָה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר הָאֱגוֹזִים וְהַשְּׁקֵדִים מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ קְלִיפָּה. אָמְרוּ בַּקְּלִיפָּה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁהִיא סְמוּכָה לָאוֹכֶל. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי יוּדָה בָּאַלְצָרִין וּבְאִיפִּיסְטָקִין וּבְאִיצְטְרוֹבִילִין מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ קְלִיפָּה.

תַּנֵּי רִבִּי חִינְנָא בַּר פַּפָּא חֲרוּבִין שִׁילְשׁוּלָן הוּא חֲנָטָן. וְכָל הַשְּׁחוֹרִין כְּגוֹן עִינְּבֵי הַדַּס וְעִינְּבֵי סְנֶה מִשֶּׁיְּנַקְּדוּ. תַּנֵּי רִבִּי חִינְנָא בַּר פַּפָּא מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ נְקוּדוֹת נְקוּדוֹת שְׁחוֹרוֹת. הַפְּרִישִׁין אִיסְפַּרְגִּלִין וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָן פְּרִישִׁין שֶׁאֵין לָךְ מִין אִילָן שֶׁהוּא פָּרִישׁ לִקְדֵירָה אֶלָּא זֶה בִּלְבָד.

פִּיסְקָא א. וְכָל הַלְּבָנִים. כְּגוֹן אִילֵּין מִרְפַּייְתָה. מִשֶּׁיְּקָרִיחוּ. רִבִּי חִינְנָא בַּר פַּפָּא אָמַר מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ קָרָחוֹת קָרָחוֹת לְבָנוֹת. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי מִשֶּׁיַּזִּיחִילוּ מַיִם. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חֲנִינָה וּבָעָא לְמֵיעֲבַד כְּרִבִּי חִינְנָא בַּר פַּפָּא. חָזַר וְאָמַר וְכִי מַחְמַת הָאוֹכֶל הֵן מַקְרִיחוֹת. לֹא מַחְמַת הַתּוֹלַעַת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן.

פִּיסְקָא ב. הַתִּלְתָּן מִשֶּׁתִּצְמַח. כֵּינִי מַתְנִיתָא כְּדֵי שֶׁתִּזָּרַע וְתִצְמַח. כֵּיצַד הוּא בּוֹדֵק. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן נוֹטֵל מִלֹּא קוּמְצוֹ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַסָּפֶל שֶׁל מַיִם אִם שָׂקַע רוּבָּהּ חַייֶבֶת. וְאִם לָאו פְּטוּרָה. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מַעֲתָּה מַה שֶּׁשִּׁקַּע יְהֵא חַייָב. וּמַה שֶּׁלֹּא שִׁיקַּע יְהֵא פָּטוּר. אֶלָּא בְּרוֹב כָּל פְּרִידָה וּפְרִידָה אִיתְאֲמַרַת. אִיתְאֲמַרַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וְכֵינִי בְּרוֹב כָּל פְּרִידָה וּפְרִידָה אִיתְאֲמַרַת.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא כְּתִיב עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֶת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ. דָּבָר שֶׁהוּא נִזְרָע וּמַצְמִיחַ יָצָא פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ שֶׁאֵינוֹ נִזְרָע וּמַצְמִיחַ. רִבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רִבִּי זֵיתִים וַעֲנָבִים שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ אַף הַמַּשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן. לְהַכְשִׁיר אֵין מַכְשִׁירִין.

רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה זֵיתִים מֵאֵימָתַי חַייָבוֹת בְּמַעְשְׂרוֹת מִשֶּׁיִּתְבַּכֵּר צַמְיָא קַייְטָא. לֹא בִיכֵּר צַמְיָא קַייְטָא. מִשֶּׁבִּיכִּירוּ בְּנוֹת שֶׁבַע. לֹא בִיכִּירוּ בְּנוֹת שֶׁבַע. מִשֶּׁיּוּרוּ מֵרְוִיוֹת שְׁנַייָה שֶׁבְּמוּקְצֶה. רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי תַּנְחוּם בַּר חִייָה מִשֶּׁיְּבַכְּרוּ בְּנוֹת שֶׁבַע לְבָנוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וּבִלְבַד בְּנוֹת שֶׁבַע שֶׁבְּאוֹתוֹ מָקוֹם.

ג משנה: וּבְיֶרֶק הַקִּשּׁוּאִין וְהַדִּילּוּעִין וְהָאֲבַטִּיחִין וְהַמֵּלַפֶּפוֹנוֹת הַתַּפּוּחִים וְהָאֶתְרוֹגִים חַייָבִין גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הָאֶתְרוֹגִין בְּקוֹטְנָן. חַייָב בִּשְׁקֵדִים הַמָּרִים פָּטוּר מִן הַמְּתוּקִים חַייָב בַּמְּתוּקִין פָּטוּר מִן הַמָּרִים.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן הַלּוֹקֵחַ שְׂדֵה יֶרֶק בְּסוּרְיָא עַד שֶׁלֹּא בָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת חַייָב. מִשֶּׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת פָּטוּר וְלוֹקֵט כְּדַרְכּוֹ וְלוֹקֵחַ. וְכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. חִזְקִיָּה אָמַר בְּשָׂדֶה שֶׁל קִשּׁוּאִין וְשֶׁל דִּילּוּעִין הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי זְעִירָא אֲפִילּוּ תֵּימַר בְּשָׂדֶה יֶרֶק עַצְמוֹ עוֹד הוּא יֵשׁ לוֹ גְּבוּל מִשֶּׁיְּבִיא שָׁלֹשׁ פְּתִילוֹת.

נְהוֹרַאי בַּר שִׁינְיָא אָמַר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן תַּפּוּחִים קְטַנִּים פְּטוּרִין. תַּפּוּחִין גְּדוֹלִים חַייָבִין. תַּפּוּחֵי מֶילִימֵילָה בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים חַייָבִין. וְדָא מַתְנִיתָה מָהִיא מָאן דְּאָמַר קְטַנִּים בְּמַחְלוֹקֶת. מָאן דְּאָמַר תַּפּוּחֵי מֶילִימֵילָה דִּבְרֵי הַכֹּל.

אֶתְרוֹג הַבּוֹסֶר רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵינוֹ פֶּרִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים פֶּרִי. רִבִּי אִילָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אַתְיָיא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשִׁיטַּת רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. כְּמַה דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אֵינוֹ פֶּרִי כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינוֹ פֶּרִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כָּל שֶׁהוּא כָּשֵׁר לְלוּלָב חַייָב בְּמַעְשְׂרוֹת וְכָל שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לְלוּלָב אֵינוֹ חַייָב

בְּמַעְשְׂרוֹת. הָתִיבוֹן. הֲרֵי הַמְּנוּמָּר. הֲרֵי גָּדֵל בְּטֶפּוֹס. הֲרֵי עָשׂוּי כְּכַדּוּר. הֲרֵי הוּא פָּסוּל לְלוּלָב וְחַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. מִסְתַּבְּרָא רַבִּי שִׁמְעוֹן יְהוּדָה לְרַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי עֲקִיבָה לֹא יְהוּדָי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי שִׁמְעוֹן יְהוּדָה לְרַבִּי עֲקִיבָה דִּכְתִיב פְּרִי וְאֵינוֹ פֶּרִי. רַבִּי עֲקִיבָה לֹא יְהוּדָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן הֲרֵי מְנוּמָּר. הֲרֵי גָּדֵל בְּטֶפּוֹס הֲרֵי עָשׂוּי כְּכַדּוּר הֲרֵי הוּא פָּסוּל לְלוּלָב וְחַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת.

הַחַיָּיב בְּשִׁקְּדִים הַמָּרִים פָּטוּר בִּמְתוּקִים קְטָנִים. הַחַיָּיב בַּמְּתוּקִים פָּטוּר בְּמָרִים גְּדוֹלִים. תַּנֵּי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי מִשּׁוּם אָבִיו שִׁקְּדִים הַמָּרִים הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרִין. וּמְתוּקִין אֵינָן חַיָּבִין עַד שֶׁתִּפְרוֹשׂ קְלִיפָּתָן הַחִיצוֹנָה. הוֹרֵי רַבִּי חֲנִינָה בְּצִיפּוֹרִי כְּהָדָא דְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. בְּמַה הוֹרֵי. צִיפּוֹרָאֵי אָמְרֵי בְּמָרִים. רַבִּי זְעִירָא אָמַר בְּמְתוּקִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן יָרְדוּ לְכָאן נִתְחַיְּבוּ. עָלוּ כְּבָר נִפְטְרוּ. הוֹרֵי רַבִּי פִּינְחָס כֵּיוָן שֶׁרָאָה שְׁלֹשָׁה שֶׁפֵּירְשָׁה קְלִיפָּתָן הַחִיצוֹנָה שֶׁהוּא תוֹרֵם אֶת כָּל הַקּוּפָּה. אָמַר רַבִּי מָנָא וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְרוֹם מִקּוּפָּה עַל חֲבֵירָתָהּ.

ד **משנה:** וְאֵי זֶהוּ גּוֹרָנָן לְמַעְשְׂרוֹת הַקִּישׁוּאִין וְהַדִּילוּעִין מְשֶׁיְּפַקְּסוּ וְאִם אֵינוֹ מְפַקֵּס מְשֶׁיַּעֲמִיד עֲרֵימָה. אֲבַטִּיחַ מְשֶׁיִּשָּׁלֵק. וְאִם אֵינוֹ מְשַׁלֵּק מְשֶׁיַּעֲשֶׂה מוּקְצֶה. יָרָק הַנֶּאֱגָד מְשֶׁיּוּגָד. וְאִם אֵינוֹ אוֹגֵד מְשֶׁיְּמַלֵּא אֶת הַכֶּלִי וְאִם אֵינוֹ מְמַלֵּא אֶת הַכֶּלִי מְשֶׁיְּלַקְלֵט כָּל צוֹרְכוֹ. כַּלְכָּלָה מְשֶׁיְּחַפֶּה וְאִם אֵינוֹ מְחַפֶּה מְשֶׁיְּמַלֵּא אֶת הַכֶּלִי וְאִם אֵינוֹ מְמַלֵּא אֶת הַכֶּלִי מְשֶׁיְּלַקְלֵט כָּל צוֹרְכוֹ. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמוֹלִיךְ לַשּׁוּק. אֲבָל בְּמוֹלִיךְ לְבֵיתוֹ אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵיתוֹ. הַפֵּרֵד וְהַצִּימּוּקִין וְהֶחָרוּבִין מְשֶׁיַּעֲמִיד עֲרֵימָה. הַבְּצָלִים מְשֶׁיְּפַקְּלִילוּ. וְאִם אֵינוֹ מְפַקֵּל מְשֶׁיַּעֲמִיד עֲרֵימָה. הַתְּבוּאָה מְשֶׁיְּמָרֵחַ וְאִם אֵינוֹ מְמָרֵיחַ מְשֶׁיַּעֲמִיד עֲרֵימָה. הַקִּטְנִיּוֹת מְשֶׁיְּכַבֵּד וְאִם אֵינוֹ כוֹבֵד עַד שֶׁיְּמָרֵחַ. אַף עַל פִּי שֶׁמֵּירֵחַ נוֹטֵל מִן הַקּוּטָּעִים וּמִן הַצְּדָדִים וּמִמַּה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתֶּבֶן וְאוֹכֵל. הַיַּיִן מְשֶׁיַּקְפֶּה אַף עַל פִּי שֶׁקִּיפָּה קוֹלֵט מִן הַגַּת הֶעֱלְיוֹנָה וּמִן הַצִּינּוֹר וְשׁוֹתֶה. הַשֶּׁמֶן מְשֶׁיֵּרֵד לָעוּקָה אַף עַל פִּי שֶׁיָּרַד נוֹטֵל מִן הֶעֱקֶל וּמִן הַמַּפָּל וּמִבֵּין הַפַּצִּים וְנוֹתֵן לַחֲמִיטָה וּלְתוֹךְ הַתַּמְחוּי אֲבָל לֹא יִתֵּן לְלַקֵּס וְלִקְדֵירָה כְּשֶׁהֵן מְרוּתָּחִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לַכֹּל הוּא נוֹתֵן חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חוֹמֶץ וְצִיר.

הלכה: מָאן דִּי יָרִים פֶּקְסוֹסֵיהּ מָאן דִּי יָרִים שֶׁלְקוֹקֵיהּ. הָיָה מְפַקֵּס רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וּמְשַׁלֵּק רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן לֹא נִטְבְּלוּ עַד שֶׁיְּפַקֵּס כָּל צוֹרְכוֹ וְיִשְׁלוֹק כָּל צוֹרְכוֹ. פִּיקֵּס וְשִׁילֵּק בִּרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ וּפָדָיוֹ אָגְדוֹ צִינּוֹק גָּדוֹל לַשָּׁדֶה. אֲבָל אִם אָגְדוֹ צִינּוֹק קָטוֹן לַשּׁוּק נִטְבָּל. רַבִּי עֻזָּרָא בָּעֵי אֲדַיִּין לֹא נִגְמְרָה מְלֶאכֶת הַשָּׂדֶה וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אֶלָּא כֵּינִי אָגְדוֹ צִינּוֹק גָּדוֹל בַּשָּׂדֶה וְהוּא עָתִיד לְאוֹגְדוֹ צִינּוֹק קָטָן לַשּׁוּק נִטְבָּל.

הָיְתָה כַלְכָּלָה אַחַת וּבִדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת אֶת חֶצְיָיהּ כֵּיוָן שֶׁמִּילֵּא חֶצְיָיהּ נִטְבְּלָה. בִּדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת אֶת כּוּלָּהּ לֹא נִטְבְּלָה עַד שֶׁיְּמַלֵּא אֶת כּוּלָּהּ. הָיוּ שְׁתַּיִם וּבִדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת שְׁתֵּיהֶן לֹא נִטְבְּלוּ עַד שֶׁיְּמַלֵּא שְׁתֵּיהֶן. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמוֹלִיךְ לַשּׁוּק. אֲבָל בְּמוֹלִיךְ לְבֵיתוֹ אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵיתוֹ. מַה בֵּין הַמּוֹלִיךְ לַשּׁוּק. מַה בֵּין הַמּוֹלִיךְ לְבֵיתוֹ. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מוֹלִיךְ לְבֵיתוֹ בְּדַעְתּוֹ הַדָּבָר תָּלוּי. וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא מוֹלִיךְ לַשּׁוּק לֹא בְדַעְתּוֹ הַדָּבָר תָּלוּי בְּדַעַת הַלְקוּחוֹת הַדָּבָר תָּלוּי שֶׁמָּא יִמְצָא לְקוּחוֹת וְנִטְבָּלוּ מִיַּד.

תַּנֵּי מְשֶׁיַּעֲמִיד עֲרֵימָה בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ. רַבִּי יוֹנָה בָּעֵי הָא בַשָּׂדֶה לֹא. אָמַר רַבִּי חִינְנָא דְּרוּבָּהּ אָתָא אֵימוֹר לָךְ אֲפִילּוּ מְשֶׁיַּעֲמִיד עֲרֵימָה בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ.

הַבְּצָלִים מְשֶׁיְּפַקְּלִילוּ. מִן דּוּ יָרִים פּוֹדַגְרָה.

תְּבוּאָה מְשֶׁיִּתְמָרֵחַ. רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן מִן דּוּ יְשַׁפֵּר אַפּוֹי דְּכִרְיָהּ. וְהָא תַּנֵּי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר סִיסַי מֵאֵימָתַי הוּא תוֹרֵם אֶת הַגּוֹרֶן מְשֶׁתִּיעָקֵר הָאֲלָה. כָּאן בְּשֶׁיֵּשׁ בְּדַעְתּוֹ לְמָרֵחַ. וְכָאן בְּשֶׁאֵין בְּדַעְתּוֹ לְמָרֵחַ. תַּנֵּי אֲבָל כּוֹבֵר הוּא מִקְצָת וְתוֹרֵם מִן הַכָּבוּר עַל שֶׁאֵינוֹ כָבוּר. אָמַר רַבִּי אִילָא שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בַּעֲלֵי בָתִּים לְהִיוֹת מַכְנִיסִין לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן. מַאי טַעֲמָא וְהָאֲלָפִים וְהָעֲיָירִים עוֹבְדֵי הָאֲדָמָה בְּלֵיל חָמִישִׁי יֹאכְלוּ. כָּבַר בִּרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ וּפָדָיוֹ מֵאַחַר שֶׁהוּא יָכוֹל לוֹכַל מִמֶּנּוּ עֲרַאי. וְעַכְשָׁיו שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹכַל מִמֶּנּוּ עֲרַאי כְּמִי שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה בִּרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ וְהוּא חַיָּיב. הָתִיב רַבִּי חִינְנָא וְהָתַנֵּי שִׁילָּה וְקִיפָּה בִּרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ פָּטוּר. אָמַר רַבִּי יוּדָן תַּמָּן אֵי אִיפְשַׁר לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבּוֹשׁ וְשֶׁלֹּא לִשְׁלוֹק. בְּרַם הָכָא אִיפְשַׁר לוֹ שֶׁלֹּא לְמָרֵחַ. דְּאָמַר רַבִּי אִילָא וְהָאֲלָפִים וְהָעֲיָירִים וכו׳.

תְּנַן אֲבָל קוֹלֵט הוּא מִתַּחַת הַכְּבָרָה וְאוֹכֵל. רַב חִסְדָּא אָמַר שֶׁהֵן מְחוּפָּרִין לָרוּחַ. רַבִּי אִילָא בְּשֵׁם רַבִּי יָסָא שֶׁהֵן מְחוּפָּרִין נִיחָה. וְהָתַנִּינָן הַיַּיִן מְשֻׁיְּקָּפֶה. מָאן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּפָּרִין נִיחָא. מָאן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּפָּרִין לָרוּחַ מְחוּפָּר הוּא בִּשְׁמָרָיו. הָתִיב רַבִּי בִּנְיָמִין בַּר גִּידוֹל וְהָא תַּנִּינָן הַשֶּׁמֶן מְשֻׁיֵּרֵד לָעוּקָה. מָאן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּפָּרִין נִיחָא. מָאן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּפָּרִין לָרוּחַ מְחוּפָּר הוּא לְהַצִּיל.

הָיָה אוֹכֵל וַחֲשִׁיכָה לֵילֵי שַׁבָּת אוֹ שֶׁנְּתָנוֹ לְאָדָם אַחֵר לֹא נִטְבָּל. רַבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר בְּנָתוּן בַּחֲמִיטָה וּבְתַמְחוּי אֲבָל בְּנָתוּן בִּצְלוֹחִית נִטְבָּל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ נָתוּן בִּצְלוֹחִית לֹא נִטְבָּל. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה וְאֵין שַׁבָּת טוֹבָלֶת. אָמַר לֵיהּ וְאֵין מָקֹם טוֹבֵל. אָמַר לֵיהּ כְּהֵהִיא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא רַבִּי יוֹנָה רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר אַף מַה שֶּׁבְּלָגִין לֹא נִטְבָּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עָתִיד לְהַחֲזִירוֹ בְּדַבַּר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. חֲיִילֵיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה מִן הָדָא. וְעוֹד אָמַר רַבִּי לִיעֶזֶר עוֹמֵד אָדָם הוּא עַל הַמּוּקְצֶה עֶרֶב שַׁבָּת בַּשְּׁבִיעִית וְאוֹמֵר מִכָּן אֲנִי אוֹכֵל לְמָחָר. לֹא אָמַר אֶלָּא בַּשְּׁבִיעִית הָא שְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ לֹא. מָה עָבַד לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְהַחֲזִירוֹ לְמְקוֹמוֹ אִי אַתְּ יָכוֹל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מוּקְצֶה לְפִיכָךְ נִטְבָּל. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי יִרְמְיָה אֵין עֲרַאי לְשַׁבָּת. פָּתַר לָהּ וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מוּקְצֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה לֹא שַׁנְיָיא הִיא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מוּקְצֶה הִיא דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מוּקְצֶה.

רַבִּי מָנָא בָּעֵי הָיְתָה צְלוֹחִית מְלֵיאָה וּנְתוּנָה בֵּין פַּצִּים לַחֲבֵירוֹ נִטְבְּלָה אוֹ מֵאַחַר שֶׁהִיא נְתוּנָה בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ לֹא נִטְבְּלָה.

עַד הֵיכָן רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה עַד כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נִתּוּן יָדוֹ לְתוֹכָהּ וְהָ[י]א נִכְוֵית. הַכֹּל מוֹדִין בִּכְלֵי שֵׁינִי שֶׁהוּא מוּתָּר. מַה בֵּין כְּלֵי רִאשׁוֹן מַה בֵּין כְּלֵי שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן כָּאן הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. וְכָאן אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כָּאן וְכָאן אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת אֶלָּא עָשׂוֹ הַרְחֵק לְכְלֵי רִאשׁוֹן וְלֹא עָשׂוֹ הַרְחֵק לְכְלֵי שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי מָנָא הֶהֵן פִּינְכָּא דְאוֹרִיזָא מְסַיֵּעַ לַאֲבָא הֶהֵין פִּינְכָּא דִגְלוֹסְקָא מְסַיֵּעַ לַאֲבָא דְּאַתְּ מְפַגֵּי לֵיהּ מִן אָתָר לְאָתָר וְעוֹד כְּדוֹן הוּא רָתַח.

מַהוּ לִיתֵּן תַּבְלִין מִלְּמַטָּן וְלַעֲרוֹת עֲלֵיהֶן מִלְּמַעֲלָן. רִבִּי יוֹנָה אָמַר אָסוּר וְעֵירוּי כִּכְלֵי רִאשׁוֹן הוּא. חֵיילֵיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה מִן הָדָא אֶחָד שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ וְאֶחָד שֶׁעֵירָה לְתוֹכוֹ רוֹתֵחַ. וְכָא הוּא אָמַר הֶכֵּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי תַּמָּן כְּלֵי חֶרֶס בּוֹלֵעַ. תַּבְלִין אֵינָן מִתְבַּשְּׁלִין. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וְהָתַנֵּי אַף בִּכְלֵי נְחוֹשֶׁת כֵּן. אִית מֵימַר כְּלֵי נְחוֹשֶׁת בּוֹלֵעַ.

מַהוּ לְהַעֲרוֹת עִם הַקִּילוּחַ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִילֵּל מַחְלוֹקֶת רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יִצְחָק בַּר גּוּפְתָּה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא עָשָׂה כֵן בַּשַּׁבָּת חַיָּיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. עָשָׂה כֵן בְּבָשָׂר בְּחָלָב חַיָּיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. אָמַר לֵיהּ כַּיי דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא אִי זֶהוּ חָלוּט בָּרוּר כָּל שֶׁהָאוֹר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו. וָכָא אִי זֶהוּ תַּבְשִׁיל בָּרוּר כָּל שֶׁהָאוֹר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה מֶלַח כַּצִּיר יַיִן כַּחוֹמֶץ.

ה משנה: הַעִיגּוּל מְשַׁיְּחֲלִיקֶינּוּ. מַחֲלִיקִין בִּתְאֵינִים וּבָעֲנָבִים שֶׁל טֶבֶל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר. הַמַּחֲלִיק בָּעֲנָבִים לֹא הוּכְשַׁר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הוּכְשַׁר. וּגְרוֹגְרוֹת מְשֻׁיָּדוֹשׁ וּמְגוֹרָה מְשֻׁיְּעָגָל. הָיָה דָּשׁ בֶּחָבִית וּמְעַגֵּל בַּמְּגוֹרָה נִשְׁבְּרָה הֶחָבִית וְנִפְתְּחָה הַמְּגוֹרָה לֹא יֹאכַל מִמֶּנּוּ עֲרַאי. רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר.

הלכה: חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יָסָא אָמַר מַה פְלִיגִין רִבִּי יוּדָה וְרַבָּנִין בְּטֶבֶל שֶׁנִּטְבַּל מִדִּבְרֵיהֶן. אֲבָל טֶבֶל שֶׁנִּטְבַּל דִּבַּר תּוֹרָה אוּף רַבָּנִין מוֹדֵיי.

רִבִּי מָנָא אָמַר לֵיהּ סְתָם. רִבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוּדָן כְּדַעְתֵּיהּ וְרַבָּנִין כְּדַעְתּוֹן דְּתַנֵּי זַיִת שֶׁפִּיצְּעוּ בְיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת לֹא הוּכְשָׁרוּ. לְסוֹפְגָן בְּמֶלַח הוּכְשָׁרוּ. לֵידַע אִם יֵשׁ בּוֹ מַיִם לֹא הוּכְשָׁרוּ. רִבִּי יוּדָן אָמַר הוּכְשָׁרוּ. רַבָּנִין אָמְרִין בְּמֵימָיו הוּא בוֹדֵק. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר בְּגוּפוֹ הוּא בוֹדֵק. וְהָכָא רַבָּנִין אָמְרִין בְּמֵימָיו הוּא מַחֲלִיק. רִבִּי יוּדָה בְּשֶׁיֵּשׁ שֶׁלּוֹ מַחֲלִיק.

רִבִּי אָמַר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרֵיהּ עֲלֵה וְהָבֵא לָנוּ גְּרוֹגְרוֹת מִן הֶחָבִית. אָמַר לֵיהּ וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם מוּקְצֶה. אָמַר לֵיהּ וַאֲדַיִין אַתְּ לְזוֹ אֵין לָךְ אָסוּר מִשּׁוּם מוּקְצֶה אֶלָּא תְּאֵנִים וַעֲנָבִים בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סִיסָרְטַאי מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַסְרִיחוֹת בֵּינְתַיִים. רִבִּי זְעִירָא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא לֹא מִסְתַּבְּרָא בְּאִילֵּין פְּצוּלַיָּיא הֲוָה עוּבְדָא. אָמַר לֵיהּ אוּף אֲנָא סָבַר כֵּן. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן רִבִּי יִצְחָק בַּר בִּיסְנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּאִילֵּין פְּצוּלַיָּיא הֲוָה עוּבְדָא.

אָמַר לֵיהּ אֵין לָךְ אָסוּר מִשּׁוּם מוּקְצֶה אֶלָּא תְּאֵנִים וַעֲנָבִים בִּלְבַד. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ הָדָא דְתֵימַר לְעִנְיַן שַׁבָּת. אֲבָל לְעִנְיַן מַעֲשְׂרוֹת כָּל הַדְּבָרִים יֵשׁ לָהֶן מוּקְצֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן גְּרוֹגְרוֹת מְשֻׁיְּדוֹשׁ וּמְגוֹרָה מְשֻׁיְּעָגָל.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי שׁוֹנֶה רִאשׁוֹן לֹא הַתַּחְתּוֹן צָרִיךְ לָעֶלְיוֹן וְלֹא הָעֶלְיוֹן צָרִיךְ לַתַּחְתּוֹן. דִּבְרֵי שׁוֹנֶה אַחֲרוֹן צָרִיךְ לָעֶלְיוֹן וְלֹא הָעֶלְיוֹן צָרִיךְ לַתַּחְתּוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי שׁוֹנֶה רִאשׁוֹן לֹא הַתַּחְתּוֹן צָרִיךְ לָעֶלְיוֹן וְלֹא הָעֶלְיוֹן צָרִיךְ לַתַּחְתּוֹן. דִּבְרֵי שׁוֹנֶה אַחֲרוֹן צָרִיךְ לָעֶלְיוֹן וְלֹא הָעֶלְיוֹן צָרִיךְ לַתַּחְתּוֹן.

שֶׁאָמַר לוֹ טוֹל וַאֲכוֹל פָּטוּר. וְזֶה שֶׁאָמַר לוֹ טוֹל וְהַכְנֵס חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. אוֹכְלִין וּפְטוּרִין וּבַעַל הַשַּׁעַר וּבַעַל הֶחָנוּת חַיָּיבִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. כָּאן בִּדְמַאי כָּאן בְּוַדַּאי.

צֵא וְלַקֵּט לְךָ עֶשְׂרִים תְּאֵנִים מִשֶּׁלִּי וַאֲנִי מְמַלֵּא כְרִיסִי מִשֶּׁלְּךָ הַמְמַלֵּא אֶת כְּרֵיסוֹ פָּטוּר. וְהָאוֹכֵל בְּמִינָיִן חַיָּיב. רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא וְאֵין אָדָם אוֹכֵל אַחַת אַחַת בִּרְשׁוּת הַכֹּל וּפָטוּר. אָמַר לֵיהּ אִין. הָכָא לָמָּה הוּא חַיָּיב. אָמַר לֵיהּ בְּמְצָרֵף. אִם בְּמְצָרֵף אֲפִילוּ הַמְמַלֵּא אֶת כְּרֵיסוֹ יְהֵא חַיָּיב. וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם חֲלִיפִּין. אָמַר רִבִּי שַׁמַּיי אֵין לוֹ חֲלִיפִּין שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון הָאִישׁ הַזֶּה אֶלָּא לְהַגִּס אֶת לִבּוֹ שֶׁיֹּאכַל.

צֵא וְלַקֵּט לְךָ עֶשְׂרִים תְּאֵנִים מִשֶּׁלִּי אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וְהוּא פָּטוּר. צֵא וּמַלֵּא אֶת הַכַּלְכָּלָה לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּעַם הָאָרֶץ. אֲבָל בְּחָבֵר אוֹכֵל וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּעַם הָאָרֶץ. אֲבָל בְּחָבֵר מְתַקָּנִן וַדַּאי. שֶׁלֹּא נָחְשְׁדוּ חֲבֵרִים לִתְרוֹם שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָּף. אָמַר רִבִּי רוֹאֶה אֲנִי אֶת דְּבָרַיי מִדִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מוּטָב שֶׁיִּתְרוֹמוּ שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָּף וְלֹא לְהַאֲכִיל לְעַמֵּי הָאָרֶץ טְבָלִים. אָמַר רִבִּי זְעִירָא מִדִּבְרֵי שְׁנֵיהֶן אֲפִילוּ חָבֵר שֶׁשִּׁילַּח לְחָבֵר צָרִיךְ לְעַשֵּׂר. חֲוון בָּעֵי מֵימַר מָאן דְּאָמַר שֶׁלֹּא נָחְשְׁדוּ חֲבֵרִים לִתְרוֹם שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָּף וְזֶה חָבֵר צָרִיךְ הוּא לְעַשֵּׂר. וּמָאן דְּאָמַר מוּטָב שֶׁיִּתְרוֹמוּ שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָּף וְלֹא לְהַאֲכִיל עַמֵּי הָאָרֶץ טְבָלִים וְזֶה חָבֵר צָרִיךְ הוּא לְעַשֵּׂר. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי הָכָא אַתְּ עֲבִיד לֵיהּ עַם הָאָרֶץ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כָּאן וְכָאן עַם הָאָרֶץ הוּא. אֶלָּא בִּשְׁבִיל אֶחָד שֶׁהוּא מְתַקֵּן הוּא נִקְרָא חָבֵר.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי שֵׁשֶׁת רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַב אָבִין הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ אֲנִי מְעַשֵּׂר עַל יָדֶיךָ אֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ. תַּמָּן תַּנִּינָן נְתָנוֹ בְּאֵילָן לְמַעֲלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים אֵינוֹ עֵירוּב. לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים חֲרֵי זֶה עֵירוּב. אָמַר רִבִּי לָעְזָר וְצָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא כַּאן בְּגָדוֹל כָּאן בְּקָטוֹן. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא אֲפִילוּ תֵּימַר כָּאן וְכָאן בְּגָדוֹל. כָּאן וְכָאן בְּקָטוֹן. תַּמָּן בְּאוֹמֵר לוֹ עֲרַב עַל יָדַיי. בְּרַם הָכָא בְּאוֹמֵר לוֹ אֲנִי מְעַשֵּׂר עַל יָדֶיךָ. הָדָא יָלְפָא מִן הַהִיא וְהַהִיא יָלְפָא מִן הָדָא. הָדָא יָלְפָא מִן הַהִיא בְּאוֹמֵר לוֹ אֲנִי מְעָרֵב עַל יָדֶיךָ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ. וְהַהִיא יָלְפָא מִן הָדָא שֶׁאוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂר עַל יָדַיי שֶׁהוּא צָרִיךְ לַעֲמוֹד עִמּוֹ.

צֵא וְלַקֵּט לְךָ עֶשְׂרִים תְּאֵנִים מִשֶּׁלִּי אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ וְהוּא פָּטוּר. צֵא וּמַלֵּא אֶת הַכַּלְכָּלָה. רִבִּי אוֹמֵר אוֹמֵר אֲנִי שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַרְאוֹת לוֹ אֶת הַכַּלְכָּלָה. וְכַמָּה הוּא שִׁיעוּר הַכַּלְכָּלָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן סְתָם כַּלְכָּלָה אַרְבָּעַת קַבִּין. וּגְדוֹלָה סְאָה. וּקְטַנָּה שְׁלֹשֶׁת קַבִּין. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי לְמַעְשְׂרוֹת אִיתְאֲמָרַת אוֹ לְמִידַּת הַדִּין. אִין תֵּימַר לְמַעְשְׂרוֹת אִיתְאֲמָרַת כָּל שֶׁכֵּן לְמִידַּת הַדִּין. אִין תֵּימַר לְמִידַּת הַדִּין אִיתְאֲמָרַת הָא לְמַעְשְׂרוֹת לֹא. רִבִּי יוֹסֵי פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְמַעְשְׂרוֹת אִיתְאֲמָרַת כָּל שֶׁכֵּן לְמִידַּת הַדִּין.

הָדָא אָמְרָה שֶׁבֵּיתוֹ טוֹבֵל לוֹ אֲבָל לֹא לַאֲחֵרִים. אָמַר רִבִּי לָעְזָר רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי נְחֶמְיָה שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד דְּתַנִּינָן תַּמָּן רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין אָדָם בּוֹשׁ מִלּוֹכַל בְּתוֹכָהּ חַיֶּיבֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר מַפְלִיגִין רִבִּי נְחֶמְיָה וְרַבָּנִין בְּחָצֵר שֶׁהוּא בּוֹשׁ לוֹכַל בְּכוּלָּהּ. הָא מִקְצָתָהּ בּוֹשׁ וּמִקְצָתָהּ לֹא בּוֹשׁ לֹא. מִן דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי נְחֶמְיָה שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד הָדָא אָמְרָה מָקוֹם שֶׁהוּא בּוֹשׁ פָּטוּר מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ בּוֹשׁ חַיָּיב.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּיֵיחוּר שֶׁהוּא נוֹטֶה לֶחָצֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן בְּאוֹכֵל אַחַת אַחַת וּבְאוֹכֵל בִּרְשׁוּת הַכֹּל וּבְמְשַׁיֵּיר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר אֲפִילוּ אֵינוֹ אוֹכֵל אַחַת אַחַת אֲפִילוּ אֵינוֹ אוֹכֵל בִּרְשׁוּת הַכֹּל וְלֹא שִׁייֵּר.

ב משנה: הַמַּעֲלֶה פֵּירוֹת מִגָּלִיל לִיהוּדָה אוֹ עוֹלֶה לִירוּשָׁלַם אוֹכֵל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִמְקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וְכֵן בַּחֲזִירָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִמְקוֹם הַשְּׁבִיתָה. הָרוֹכְלִים הַמְחַזְּרִים בָּעֲיָירוֹת אוֹכְלִין עַד שֶׁהֵן מַגִּיעִין לִמְקוֹם הַלִּינָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּית הָרֹאשׁוֹן הוּא בֵּיתוֹ.

הלכה: פֵּירוֹת שֶׁלְּקָטָן שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת וְקִדְּשָׁה עֲלֵיהֶן הַשַּׁבָּת רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר הַשַּׁבָּת טוֹבֶלֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר אֵין הַשַּׁבָּת טוֹבֶלֶת. מָתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן עַל דְּתִימַר הַשַּׁבָּת טוֹבֶלֶת וְהָתַנִּינָן הַמַּעֲלֶה פֵּירוֹת מִן הַגָּלִיל לִיהוּדָה אוֹ עוֹלֶה לִירוּשָׁלַם אוֹכֵל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִמְקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וְכֵן בַּחֲזִירָה. וְתַנֵּי עֲלָהּ אֲפִילוּ לָן אֲפִילוּ שָׁבַת. אָמַר לוֹ בְּרוֹצָה לִשְׁבוֹת. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנֵּי עֲלָהּ אֲפִילוּ שָׁבַת בְּשֵׁנִי. וְיֵשׁ שְׁבִיתָה בְּשֵׁנִי. אֶלָּא בְּרוֹצָה לִשְׁבוֹת אַף הָכָא בְּרוֹצָה לִשְׁבוֹת.

הַכֹּל מוֹדִין בְּלִינָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבֶלֶת. מַה בֵּין לִינָה מַה בֵּין שְׁבִיתָה. אָדָם מְגַלְגֵּל בְּלִינָה וְאֵין אָדָם מְגַלְגֵּל בִּשְׁבִיתָה. בְּכָל מָקוֹם אָדָם לָן וְאֵין אָדָם שׁוֹבֵת בְּכָל מָקוֹם.

תַּנֵּי מַעֲשֶׂה בְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ אַחַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי לִבְנֵי חַיִל וְהָיוּ בְּנֵי אוֹתָן הָעֲיָירוֹת מְבִיאִין לָהֶן פֵּירוֹת. אָמַר לָהֶן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אִם לָנוּ כָּאן אָנוּ חַיָּיבִין לְעַשֵּׂר. וְאִם לָאו אֵין אָנוּ חַיָּיבִין לְעַשֵּׂר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דַּעְתּוֹ נְקִיָּיה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא וְכָל עַמָּא שַׁטְיֵי. אֶלָּא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דִּלְווֹיְיתֵיהּ שְׁכִיחָא לֵיהּ הֲוֵי דוּ אָמַר הַלִּינָה טוֹבֶלֶת. וּשְׁאַר בְּנֵי אָדָם דִּלֵּית אַלְווֹיְיתֵיהּ שְׁכִיחָא לוֹן אֵין לִינָה טוֹבֶלֶת. וְהָתַנִּינָן רוֹכְלִין הַמְחַזְּרִין בָּעֲיָירוֹת אוֹכְלִין עַד שֶׁהֵן מַגִּיעִין לִמְקוֹם הַלִּינָה. מַהוּ מְקוֹם הַלִּינָה בֵּיתוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה כְּגוֹן אִילֵּין דִּכְפַר חֲנַנְיָה דְּנָפְקִין וְסָחֲרִין אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קוּרְיָין וְעַיְילִין

דָּמְכִין בְּבָתֵּיהוֹן.

תַּנְיָא רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל רוֹצֶה הוּא אָדָם לְפַלֵּחַ עָסְקָיו בַּבַּיִת הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא פּוֹגֵעַ וְלָלוּז שָׁם.

ג משנה: פֵּירוֹת שֶׁתְּרָמָן עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹסֵר מִלּוֹכַל מֵהֶן עֲרַאי וַחֲכָמִים מַתִּירִין חוּץ מִכַּלְכָּלַת הַתְּאֵינִים. כַּלְכָּלַת תְּאֵינִים שֶׁתְּרָמָהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ הֵילָךְ אִיסָּר זֶה וְתֵן לִי בּוֹ חֲמֵשׁ תְּאֵינִים לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר וְאִם צֵירַף חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בְּגִינַּת וְרָדִים שֶׁהָיְתָה בִּירוּשָׁלַם וְהָיוּ תְאֵינֶיהָ נִמְכָּרוֹת מְשָׁלֹשׁ וּמֵאַרְבַּע בְּאִיסָּר וְלֹא הִפְרִישׁוּ מִמֶּנָּה תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר מֵעוֹלָם.

הלכה: מַה נָן קַיָּימִין אִם בְּכַלְכָּלָה שֶׁל תְּאֵינִים דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אִם בְּזֵיתִים עַל הַשֶּׁמֶן וַעֲנָבִים עַל הַיַּיִן דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בִּתְמָרִים וְהוּא עָתִיד לְדוֹרְסָן. בִּגְרוֹגְרוֹת וְהוּא עָתִיד לְדוֹשָׁן. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר תְּרוּמָה טוֹבֶלֶת בִּפֵּירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן. וַרַבָּנִין אָמְרִין אֵין תְּרוּמָה טוֹבֶלֶת בִּפֵּירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ מְלַאכְתָּן.

רִאשׁוֹן מַהוּ שֶׁיִּטְבּוֹל. מַה נָן קַיָּימִין אִם בִּכְרִי שֶׁנִּתְמָרַח דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אִם בְּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בַּשִּׁבֳּלִין דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בִּתְמָרִים וְהוּא עָתִיד לְדוֹרְסָן. בִּגְרוֹגְרוֹת וְהוּא עָתִיד לְדוֹשָׁן. וְהִפְרִישׁ מֵהֶן תְּרוּמָה גְּדוֹלָה וְנִמְלַךְ לַחֲנִיכָן כְּמוֹת שֶׁהֵן. וְעָבַר וְהִפְרִישׁ מֵהֶן רִאשׁוֹן. אֵין תֵּימַר לְמַפְרֵיעַ נִטְבְּלוּ תְּרוּמָה שֶׁהִיא טוֹבֶלֶת. אֵין תֵּימַר מִיכָּן וְלָבָא רִאשׁוֹן הוּא שֶׁהוּא טוֹבֵל.

הַלּוֹקֵחַ תְּמָרִים וְהוּא עָתִיד לְדוֹרְסָן גְּרוֹגְרוֹת וְהוּא עָתִיד לְדוֹשָׁן אָסוּר לוֹכַל מֵהֶן עֲרַאי. מְתַקְּנָן דְּמַאי דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי וּמְתַקְּנָן וַודַּאי דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי הִילָא רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם חִילְפַּיי. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אַשְׁכְּחוֹן כְּתַב בְּפִּינְקְסִיהּ דְּחִילְפַּיי אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי וּמְתַקְּנָן וַודַּאי. וְקַשְׁיָא אִם אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי מְתַקְּנָן וַודַּאי. אִם מְתַקְּנָן דְּמַאי יְהֵא אָסוּר לוֹכַל מֵהֶן עֲרַאי. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. וּמְתַקְּנָן וַודַּאי מִתּוֹךְ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁבֵּיתוֹ טוֹבֵל אַף הוּא מַפְרִישׁ תְּרוּמָה מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה.

אָמַר רִבִּי לְעָזָר בְּכֹלָּהּ שֶׁלְּכָל דָּבָר הִיא מַתְנִיתָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר מִקַּל וָחוֹמֶר. וּמַה אִם בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ זִיקַת שְׁלֹשָׁה מַעֲשְׂרוֹת אַתְּ אָמַר מוּתָּר. בְּשָׁעָה שֶׁאֵין עָלֶיהָ אֶלָּא זִיקַת שְׁנֵי מַעֲשְׂרוֹת לֹא כָּל שֶׁכֵּן. רִאשׁוֹן מַהוּ שֶׁיִּטְבּוֹל לַשֵּׁינִי. מַה אִם בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ עָלָיו זִיקַת שְׁנֵי מַעֲשְׂרוֹת אַתְּ אָמַר מוּתָּר. בְּשָׁעָה שֶׁאֵין עָלָיו אֶלָּא זִיקַת מַעֲשֵׂר אֶחָד לֹא כָּל שֶׁכֵּן.

רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר מַה פְלִיגִין בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ. אֲבָל בְּלוֹקֵט לֶאֱכוֹל כָּל עַמָּה מוֹדֵיי שֶׁהוּא אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר. וְאִם צֵירַף חַיָּיב.

רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר כְּשֵׁם שֶׁהֵן חֲלוּקִין כָּאן כָּךְ חֲלוּקִין בַּחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִקַּח בְּחָצֵר בְּשַׁבָּת אֵינָהּ תּוֹרָה. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הַמְּחוּוֵר מִכְּווֹלָן זוֹ חֲצַר בֵּית שְׁמִירָה.

חֲבֵרַייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי יוּדָה אֶת רִבִּי מֵאִיר אֵין אַתְּ מוֹדֶה לִי בְּנוֹתֵן לִבְנוֹ שֶׁהוּא פָטוּר. מַה לִי הַלּוֹקֵט וְנוֹתֵן לִבְנוֹ מַה לִי הַלּוֹקֵט וְנוֹתֵן לְאַחֵר. רִבִּי יוּדָן בָּעֵי מַה חֲמִית מֵימַר בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ. אוֹ נֵימַר בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל. אָמַר רִבִּי מָנָא לֵית כָּאן בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל אֶלָּא בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ. מִן הָדָא גִּינַּת וְוָרְדִין. אִית לָךְ מֵימַר גִּינַּת וְוָרְדִין בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל לֹא בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ. אוֹף הָכָא בְּלוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ דוּ אָמַר לֵיהּ אֵין אַתְּ עָלִיל אַתְּ מְקַלְקֵל וְוָרְדֵיהָ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל הַוָּוִיָּה דְּרִבִּי מָנָא אֲנִי מוֹכֵר לָךְ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ גְּפָנִים הֲרֵי זֶה מָכוּר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ. פַּרְדִּיסָא אֲנִי מוֹכֵר לוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ אִילָנוֹת הֲרֵי זֶה מָכוּר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ.

ד משנה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ הֵילָךְ אִיסָּר זֶה בְּעֶשְׂרִים תְּאֵינִים שֶׁאָבוֹר לִי בּוֹרֵר וְאוֹכֵל. בְּאֶשְׁכּוֹל שֶׁאָבוֹר לִי מְגַרְגֵּר וְאוֹכֵל. בְּרִימּוֹן שֶׁאָבוֹר לִי פּוֹרֵט וְאוֹכֵל. בַּאֲבַטִּיחַ שֶׁאָבוֹר לִי סוֹפֶת וְאוֹכֵל. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ בְּעֶשְׂרִים תְּאֵינִים אֵילּוּ בִּשְׁנֵי אֶשְׁכּוֹלוֹת אֵילּוּ בִּשְׁנֵי רִימּוֹנִים אֵילּוּ בִּשְׁנֵי אֲבַטִּיחִים אֵילּוּ אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר מִפְּנֵי שֶׁקָּנָה בְּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לִקְצוֹת בִּתְאֵינִים אָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל תְּאֵינִים הוּא אוֹכֵל וּפָטוּר. עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל אֲנִי וּבְנִי אוֹ שֶׁיֹּאכַל בְּנִי בִשְׂכָרִי הוּא אוֹכֵל וּפָטוּר וּבְנוֹ אוֹכֵל וְחַיָּיב. עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל בְּשָׁעַת הַקְּצִיעָה וּלְאַחַר הַקְּצִיעָה אוֹכֵל וּפָטוּר לְאַחַר הַקְּצִיעָה אוֹכֵל וְחַיָּיב שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה. זֶה הַכְּלָל הָאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה פָּטוּר וּשְׁאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה חַיָּיב. הָיָה עוֹשֶׂה בַּלְּבָסִים לֹא יֹאכַל בִּבְנוֹת שֶׁבַע. בִּבְנוֹת שֶׁבַע לֹא יֹאכַל בַּלְּבָסִים. אֲבָל מוֹנֵעַ הוּא אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִמְקוֹם הַיָּפוֹת וְאוֹכֵל. הַמַּחֲלִיף עִם חֲבֵירוֹ זֶה לוֹכַל וְזֶה לוֹכַל. זֶה לִקְצוֹת וְזֶה לִקְצוֹת. זֶה לוֹכַל וְזֶה לִקְצוֹת חַיָּיב. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַמַּחֲלִיף לוֹכַל חַיָּיב וְלִקְצוֹת פָּטוּר.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מְגַרְגֵּר אַחַת אַחַת וְהוֹלֵךְ וְאוֹכֵל. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוא וְכֵן רִבִּי עֲבִיד. תַּנְיָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אֲבַטִּיחַ שֶׁפָּסַת בּוֹ אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא קָנָייוֹ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי אַף בְּרִימּוֹן כֵּן.

לָמָּה לִי עַל מְנָת אֲפִילוּ שֶׁלֹּא עַל מְנָת. רַבִּי אָבִין בְּשֵׁם רַבִּי שַׁמַּיי לָכֵן צְרִיכָה אֲפִילוּ אָמַר לוֹ עַל מְנָת.

תַּמָּן תַּנִּינָן הָיָה עוֹשֶׂה בִּידָיו אֲבָל לֹא בִּרְגְלָיו. בִּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בִּידָיו אֲפִילוּ עַל כְּתֵיפוֹ חֲרֵי זֶה יֹאכַל. וְתַנֵּי כֵן בִּידָיו אוֹגֵד בִּרַגְלָיו מְקַמֵּץ. אֲפִילוּ עַל כְּתֵיפוֹ טוֹעֵן. רַבִּי יוֹסֵי בֵּירְבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בִּידָיו וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ כְּדַיִּישׁ מַה דַּיִּישׁ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בִּידָיו וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ אַף כָּל דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בִּידָיו וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ. דַּיִּישׁ מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד שֶׁהוּא בְּתָלוּשׁ אַף כָּל שֶׁהוּא בְּתָלוּשׁ. יָצָא הַמְנַכֵּשׁ בְּשׁוּם וּבִבְצָלִים וְהַמְסַמֵּךְ בְּגָפָנִים וְהָעוֹדֵר תַּחַת הַזֵּתִים. דַּיִּישׁ מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד שֶׁגִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ אַף כָּל דָּבָר שֶׁגִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ. יָצָא הַחוֹלֵב וְהַמְגַבֵּן וְהַמְחַבֵּץ. דַּיִּישׁ מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ אַף כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. יָצָא הַבָּדִיל בִּתְמָרִים וְהַמְפָרֵד בִּגְרוֹגְרוֹת וְהַיַּיִן מִשֶּׁיִּקְפֶּה וְהַשֶּׁמֶן מִשֶּׁיֵּרֵד לְעוּקָה. דַּיִּישׁ מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד שֶׁלֹּא בָּא לְזִיקַת הַמַּעְשְׂרוֹת. אַף כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא בָּא לְזִיקַת הַמַּעְשְׂרוֹת. יָצָא הַלָּשׁ וְהַמְקַטֵּף וְהָאוֹפֶה.

כְּתִיב כִּי תָבוֹא בְּקֶמַת רֵעֶךָ. יָכוֹל בְּשְׁאָר כָּל אָדָם הַכָּתוּב מְדַבֵּר. תַּלְמוּד לוֹמַר וְחֶרְמֵשׁ לֹא תָנִיף עַל קֶמַת רֵעֶךָ. אֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהָנִיף וְאֵי זֶה זֶה הַפּוֹעֵל. אִיסִי בֶּן עֲקַבְיָה אוֹמֵר בִּשְׁאָר כָּל אָדָם הַכָּתוּב מְדַבֵּר מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְחֶרְמֵשׁ לֹא תָנִיף מִכָּאן שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לֶאֱכוֹל אֶלָּא בִּשְׁעַת הַנָּפַת מַגָּל. תַּנֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר עַד אֵיכָן דִּיקְדְּקָה הַתּוֹרָה בְּגֶזֶל שֶׁצְּרִיכָה לָדוּן בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ עַד כְּדֵי הַנָּפַת מַגָּל בְּתוֹךְ כֵּן גְּדוֹלָה מְלָאכָה שֶׁלֹּא חָרַב הַמַּבּוּל אֶלָּא מִפְּנֵי הַגֶּזֶל. וּפוֹעֵל עוֹשֶׂה בְּמִלַּאכְתּוֹ וְאוֹכֵל וּפָטוּר מִן הַגֶּזֶל.

כְּתִיב לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ. אֵין לִי אֶלָּא שׁוֹר בְּתָלוּשׁ וְאָדָם בְּמְחוּבָּר אָדָם מַהוּ שֶׁיֹּאכַל בְּתָלוּשׁ. מַה אִם הַשּׁוֹר שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּמְחוּבָּר חֲרֵי הוּא אוֹכֵל בְּתָלוּשׁ. אָדָם שֶׁהוּא אוֹכֵל בְּמְחוּבָּר אֵינוֹ דִין שֶׁיֹּאכַל בְּתָלוּשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ. שׁוֹר בְּלֹא תַחְסוֹם וְאֵין אָדָם בְּלֹא תַחְסוֹם. שׁוֹר מַהוּ שֶׁיֹּאכַל בְּמְחוּבָּר. מַה אָדָם שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּתָלוּשׁ אוֹכֵל בְּמְחוּבָּר שׁוֹר שֶׁהוּא אוֹכֵל בְּתָלוּשׁ אֵינוֹ דִין שֶׁיֹּאכַל בְּמְחוּבָּר. אוֹ מַה כָּאן בְּלֹא תַחְסוֹם אַף כָּאן בְּלֹא תַחְסוֹם. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ. בְּדִישׁוֹ אֵין אַתָּה חוֹסְמוֹ. אֲבָל חוֹסְמוֹ אַתָּה בְּמְחוּבָּר לְקַרְקַע.

מִיכָּן אָמְרוּ קוֹצֵץ הוּא אָדָם עַל יְדֵי עַצְמוֹ עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דַּעַת. אֲבָל אֵינוֹ קוֹצֵץ לֹא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי בְהֶמְתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם דַּעַת.

לֹא צְרִיכָה הָאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה יְהֵא חַיָּיב. אָמַר רַבִּי יוֹנָה הַתּוֹרָה פָּטְרָה אוֹתוֹ.

תַּמָּן תַּנִּינָן הָיָה עוֹשֶׂה בִּתְאֵנִים לֹא יֹאכַל בַּעֲנָבִים. בַּעֲנָבִים לֹא יֹאכַל בִּתְאֵנִים. וְתַנֵּי עֲלָהּ הָיָה עוֹשֶׂה בְּיֵיחוּר זֶה לֹא יֹאכַל בְּיֵיחוּר אַחֵר. וְתַנִּינָן הָיָה עוֹשֶׂה בְּכִלְאַיִם לֹא יֹאכַל בִּכְנוּת שֶׁבַע. בִּכְנוּת שֶׁבַע לֹא יֹאכַל בְּכִלְאַיִם לֹא כֵן צְרִיכָה אֲפִילוּ שְׁתֵּיהֶן בְּיֵיחוּר אֶחָד.

כְּתִיב כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ. יָכוֹל בְּשְׁאָר כָּל הָאָדָם הַכָּתוּב מְדַבֵּר תַּלְמוּד לוֹמַר וְאֶל כֶּלְיֶיךָ לֹא תִתֵּן. אֲבָל נוֹתֵן אַתָּה לְכֵילָיו שֶׁל חֲבֵירָךְ. וְאֵי זֶה זֶה הַפּוֹעֵל. וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאֵין בְּכֶרֶם לוֹכַל אֶלָּא עֲנָבִים. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁאִם הָיָה עוֹשֶׂה בִּתְאֵנִים לֹא יֹאכַל בַּעֲנָבִים. בַּעֲנָבִים לֹא יֹאכַל בִּתְאֵנִים. כְּנַפְשָׁךְ. כָּל דָּבָר שֶׁהַיֵּצֶר תָּאֵב. כְּנַפְשָׁךְ כָּל דָּבָר שֶׁהוּא פָטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. מַה אַתָּ אוֹכֵל וּפָטוּר אַף פּוֹעֵל אוֹכֵל וּפָטוּר. כְּנַפְשָׁךְ מִיכָּן שֶׁלֹּא יֹאכַל הַפּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ. מִיכָּן הָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר חִסְמָא אוֹמֵר לֹא יֹאכַל הַפּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ וַחֲכָמִים מַתִּירִין. מְנַיִן שֶׁנַּפְשׁוֹ קְרוּיָה שְׂכָרוֹ. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה נֶאֱמַר כָּאן נַפְשׁוֹ וְנֶאֱמַר לְהַלָּן נַפְשׁוֹ דִּכְתִיב וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ. מַה נַפְשׁוֹ הָאֲמוּרָה לְהַלָּן שְׂכָרוֹ. אַף כָּאן שְׂכָרוֹ. שֶׁלֹּא יְהֵא אוֹכֵל וּמַקִּיא. שָׂבְעָךְ שֶׁלֹּא יְהֵא מְקַלָּךְ בִּתְאֵנִים וּמְצַמֵּץ בָּעֲנָבִים.

רַשַּׁאי הַפּוֹעֲלִין לְטַבֵּל פִּתָּן בְּצִיר בִּשְׁבִיל שֶׁיֹּאכְלוּ עֲנָבִים הַרְבֵּה. רַשַּׁאי בַּעַל הַבַּיִת לְהַשְׁקוֹתָן יַיִן בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יֹאכְלוּ עֲנָבִים הַרְבֵּה. רַשַּׁאי בַּעַל הַפָּרָה לְהַרְעִיבָהּ בַּלַּיְלָה בִּשְׁבִיל שֶׁתֹּאכַל הַרְבֵּה בְּשָׂעָה שֶׁהִיא דָשָׁה. רַשַּׁאי בַּעַל הַבַּיִת לְהַאֲכִילָהּ פְּקִיעֵי עָמִיר בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֹאכַל הַרְבֵּה בְּשָׂעָה שֶׁהִיא דָשָׁה. רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר הַתְרִיגוּ לַבְּהֵמִין. רַבִּי חֲנַנְיָה מֵייכְלוֹן דְּבֵילָה. רַבִּי מָנָא מֵיכְלוֹן אִיסְטָפְנִיני.

תַּנֵּי רַבִּי חִייָה אוֹכֵל פּוֹעֵל אֶשְׁכּוֹל רִאשׁוֹן. תַּנֵּי אֶשְׁכּוֹל אַחֲרוֹן. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי הִילָא נָתְנוּ לְסַל אָסוּר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לֹא כֵן צְרִיכָה בְּשֶׁהָיָה הוּא בוֹצֵר וְאַחֵר מוֹלִיךְ. אֲבָל אִם הָיָה הוּא בוֹצֵר הוּא מוֹלִיךְ בְּתְחִילָּה אוֹכֵל מִשּׁוּם הִילּוּכוֹת מְדִינָה. וְלִבְסוֹף אוֹכֵל מִשּׁוּם הַפּוֹעֲלִין אוֹכְלִין בַּהֲלִיכָתָן מֵאוּמָּן לְאוּמָּן. וּבַחֲזִירָתָן לְגַת וּבַחֲמוֹר שֶׁתְּהֵא פּוֹרֶקֶת.

תַּנֵּי מַעֲרִים אָדָם עַל פּוֹעֲלָיו לִהְיוֹת אוֹכְלִין תֵּשַׁע וְקוֹצִין אַחַת. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי קוֹצִין תֵּשַׁע וְאוֹכְלִין אַחַת. נִיחָא אוֹכְלִין תֵּשַׁע וְקוֹצִין אַחַת. קוֹצִין תֵּשַׁע וְאוֹכְלִין אַחַת. אָמַר רַבִּי אָבִין שֶׁלֹּא תֹאמַר יֵעָשֶׂה כִלְאַחַר גְּמַר מְלָאכָה וִיהֵא חַיָּיב.

נִיחָא לְאֶכֶל חַיָּיב לְקָצוֹת חַיָּיב. אָמַר רַבִּי לָעְזָר דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר מִקַּח טוֹבֵל בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן. אָמַר רַבִּי לָעְזָר רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי לִיעֶזֶר שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. כְּמָה דְּרַבִּי לִיעֶזֶר אָמַר תְּרוּמָה טוֹבֶלֶת בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן. כֵּן רַבִּי מֵאִיר אָמַר מִקַּח טוֹבֵל בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן.

פרק ג

א משנה: הַמַּעֲבִיר תְּאֵנִים בַּחֲצֵירוֹ לִקְצוֹת בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. וְהַפּוֹעֲלִין שֶׁעִמּוֹ בִּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶן עָלָיו מְזוֹנוֹת. אֲבָל אִם יֵּשׁ לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת חֲרֵי אֵילּוּ לֹא יֹאכְלוּ. הַמּוֹצִיא פּוֹעֲלָיו לַשָּׂדֶה בִּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶן עָלָיו מְזוֹנוֹת אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. אֲבָל אִם יֵּשׁ לָהֶן עָלָיו מְזוֹנוֹת אוֹכְלִין אַחַת אַחַת מִן הַתְּאֵנָה אֲבָל לֹא מִן הַסַּל וְלֹא מִן הַקּוּפּוֹת וְלֹא מִן הַמּוּקְצֶה. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּזֵיתִים אָמַר לוֹ עַל מְנַת לוֹכַל זֵתִים אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר וְאִם צֵירַף חַיָּיב. לְנַפֵּשׁ בְּבָצָלִים אָמַר לוֹ עַל מְנַת לוֹכַל יָרָק מְקֻרְטָם עָלֶה וְאוֹכֵל. וְאִם צֵירַף חַיָּיב.

הלכה: הוּא עַצְמוֹ מַהוּ שֶׁיֹּאכַל. רַב אָמַר הוּא אָסוּר לוֹכַל. עוּלָּא בְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר הוּא מוּתָּר לוֹכַל. רַב כְּרִבִּי מֵאִיר. רִבִּי לָעְזָר כְּרַבָּנִן. רַב כְּרִבִּי מֵאִיר אִין כְּרִבִּי מֵאִיר אֲפִילּוּ בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ יְהוּ אֲסוּרִין. אֶלָּא רַב כְּרִבִּי וְרִבִּי לָעְזָר כְּרַבָּנִין. דְּאָמַר רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי רִבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל בְּשֵׁם רִבִּי אִין אוֹכְלִין עַל הַמּוּקְצֶה אֶלָּא עַל מְקוֹמוֹ דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אוֹכְלִין עַל הַמּוּקְצֶה בֵּין עַל מְקוֹמוֹ בֵּין שֶׁלֹּא עַל מְקוֹמוֹ. מוֹתִיב רִבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל לְרִבִּי וְהָתַנִּינָן הֶחָרוּבִין עַד שֶׁלֹּא כִינְסָן לְרֹאשׁ הַגָּג. אָמַר לֵיהּ לֹא תְּתִיבִינִי חָרוּבִין. חָרוּבִין מַאֲכַל בְּהֵמָה הֵן.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב מַה בֵּין הוּא מַה בֵּין בָּנָיו. הוּא עַל יְדֵי שֶׁהוּא תָלוּי בְּמוּקְצֶה אָסוּר. בָּנָיו עַל יְדֵי שֶׁאֵינָן תְּלוּיִין בְּמוּקְצֶה מוּתָּרִין. נִיחָא בָּנָיו. וּבְנֵי בֵיתוֹ. וְאֵין לָהּ עָלָיו מְזוֹנוֹת. כְּמָאן דְּאָמַר אֵין מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁה דְּבַר תּוֹרָה. כְּהָדָא דְתַנֵּי אֵין בֵּית דִּין פּוֹסְקִין מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁה מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. אֲבָל נִיזּוֹנֶת הִיא אֵצֶל בַּעֲלָהּ שְׁבִיעִית. וְיַעֲשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה. הָדָא אָמְרָה שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר אֵין לָהּ עָלָיו מְזוֹנוֹת אֵין לָהּ עָלָיו בֵּית דִּירָה. כְּהָדָא דְתַנֵּי אֲנָשִׁים שֶׁשִּׁיתְּפוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַנָּשִׁים שִׁיתּוּפָן שִׁיתּוּף נָשִׁים שֶׁשִּׁיתְּפוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת אֲנָשִׁים אֵין שִׁיתּוּפָן שִׁיתּוּף.

תַּנֵּי וְכוּלָּן שֶׁנִּכְנְסוּ מִשָּׂדֶה לָעִיר נִטְבְּלוּ. מַתְנִיתָא דִּרְבִּי. דְּתַנֵּי הֵבִיא תְּאֵנִים מִן הַשָּׂדֶה לְאוֹכְלָן בַּחֲצֵירוֹ שֶׁאֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת וְשָׁכַח וְהִכְנִיסָן לְתוֹךְ בֵּיתוֹ אוֹ שֶׁהִכְנִיסוּם תַּתִּינוֹקוֹת חֲרֵי זֶה מַחֲזִירָן לְמְקוֹמָן וְאוֹכֵל. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא שׁוֹגֵג הָא מֵזִיד אָסוּר. מָאן תַּנְיֵתָהּ רִבִּי. דְּתַנֵּי הֵבִיא תְּאֵנִים מִן הַשָּׂדֶה וְהֶעֱבִירָן לַחֲצֵירוֹ לְאוֹכְלָן בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ רִבִּי מְחַיֵּיב רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר. חֲוֵי מָאן תַּנָּא הַמַּעֲבִיר תְּאֵינִים בַּחֲצֵירוֹ לְקָצוֹת. הָא לֹא לְקָצוֹת חַיָּיב.

רִבִּי עוּלָּא בַּר יְשָׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר רִבִּי וְרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יְהוּדָה הָיוּ מַכְנִיסִין אֶת הַכַּלְכָּלָה לַאֲחוֹרֵי הַגִּנּוֹת. רָאָה אוֹתָן רִבִּי יוּדָה בִּירִבִּי אִלְעַאי אָמַר לָהֶן רְאוּ מַה בֵּינֵיכֶם לָרִאשׁוֹנִים. רִבִּי עֲקִיבָה הָיָה לוֹקֵחַ שְׁלֹשָׁה מִינִין בְּפְרוּטָה בְּשָׁבִיל לְעַשֵּׂר מִכָּל מִין וְמִין וְאַתֶּם מַכְנִיסִין אֶת הַכַּלְכָּלָה לַאֲחוֹרֵי הַגִּנּוֹת. מַה לִי לַאֲחוֹרֵי הַגִּנּוֹת אֲפִילּוּ הִכְנִיסָם בַּחֲצֵירוֹ לְאוֹכְלָן בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ. וְלֹא רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יְהוּדָה הִיא. בְּגִין רִבִּי דַּהֲוָה עִימֵּיהּ. חַמְתּוֹן חַד סַבָּא אָמַר לוֹן יְהָבוֹן לִי אַתּוּן אָמְרִין לֵיהּ אִין. אָמַר לוֹן לַאֲבוּכוֹן דְּבִשְׁמַיָּא לֹא יְהָבִיתּוֹן אֶלָּא לִי.

רִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי אֲפִילּוּ דְּיִסְבּוֹר כְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יְהוּדָה חוֹמֶר הוּא בְּשַׁבָּת שֶׁכֵּן נִשְׂרָים שֶׁנִּשְׂרוּ מֵאֵילֵיהֶן אֲסוּרִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יוּדָה אֲפִילּוּ דְּיִסְבּוֹר כְּרִבִּי חוֹמֶר הוּא בְּחָצֵר בֵּית שַׁמַּיְרָה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִקֹּח בְּחָצֵר בְּשַׁבָּת אֵינָן תּוֹרָה. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן הַמְּחוּוָר שֶׁבְּכוּלָּן זֶה חָצֵר בֵּית שַׁמַּיְרָה.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי חֲצֵירוֹת אַחַת בְּמַגְדְּלָא וְאַחַת בְּטִיבֶּרְיָא הֶעֱבִירוּ בְּזוֹ שֶׁבְּמַגְדְּלָא לְאוֹכְלָן בְּזוֹ שֶׁבְּטִיבֶּרְיָא מִכֵּיוָן שֶׁהֶעֱבִירָן דֶּרֶךְ הֵיתֵר מוּתָּר. אַתְיָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי כְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יוּדָה וְרוֹבָה מִן דְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יוּדָה. מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יוּדָה בְּעוֹמֵד בִּמְקוֹם פְּטוֹר. וּמַה דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי בְּעוֹמֵד בִּמְקוֹם חִיּוּב. מִכֵּיוָן שֶׁהֶעֱבִירָן דֶּרֶךְ הֵיתֵר מוּתָּר. וְרִבִּי אֶלִיעֶזֶר רוֹבָה מִן דְּתַרְוֵיהוֹן דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל בָּהֶן דֶּרֶךְ הֵיתֵר מוּתָּר.

נִיחָא לֹא מִן הַסַּל וְלֹא מִן הַקּוּפָּה וְלֹא מִן הַמּוּקְצֶה כְּמַה דְּתֵימַר תַּמָּן מְלַקֵּט אַחַת אַחַת וְאוֹכֵל וְאִם צֵירַף חַיָּיב. וֶאֱמוֹר אוּף הָכָא כֵּן. אָמַר רִבִּי יִצְחָק מוּקְצֶה עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּמְצוּרָף.

תַּנֵּי דְּבֵית רִבִּי אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מַה נָן קַיָּימִין אִם בְּשֶׁשְּׁכָרוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בַּזֵּתִים כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר. וְאִם שֶׁשְּׁכָרוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּגוּפָן שֶׁל זֵיתִים כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר וְאִם צֵירַף חַיָּיב. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּשֶׁשְּׁכָרוֹ לְנַפֵּשׁ עִמּוֹ בַּזֵּתִים. מִן דְּבַתְרָהּ לְנַפֵּשׁ בַּבְּצָלִים אָמַר לוֹ עַל מְנַת לוֹכַל יָרָק מְקֻרְטָם עָלֶה וְאוֹכֵל וְאִם צֵירַף חַיָּיב.

רִבִּי חַגַּיי שָׁאַל לַחֲבֵרָיָא מַהוּ אֶחָן פְּטוּר דְּתַנִּינָן הָכָא אָמַר לֵיהּ מְשׁוּם אוֹכֵל עֲרַאי בַּשָּׂדֶה וְהוּא פָטוּר. אָמַר לוֹן וָכָא אִיתְּנָן מִתְנִי מְשׁוּם אוֹכֵל עֲרַאי בַּשָּׂדֶה וְהוּא פָטוּר אֶלָּא מְשׁוּם הֶבְקֵר שֶׁכֵּן אִם הִכְנִיסוֹ לַבַּיִת פָּטוּר. דְּתַנֵּי מָצָא כַלְכָּלָה מְחוּפָּה בֶּעָלִין אֲסוּרָה מְשׁוּם גֵּזֶל וְחַיֶּיבֶת בְּמַעְשְׂרוֹת. אֲסוּרָה מְשׁוּם גֵּזֶל מְשׁוּם דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָנִין. וְחַיֶּיבֶת בְּמַעֲשֵׂר שֶׁעַד עַכְשָׁיו דַּעַת בְּעָלִים עָלֶיהָ. עַד הֵיכָן. עַד כְּדֵי שֶׁיָּכוֹל לִתְרוֹם מִן הַמּוּבְקָר. לֹא הָיָה יָכוֹל לִתְרוֹם מִן הַמּוּבְקָר עוֹשֶׂה אוֹתָהּ דְּמִים וְאוֹכְלָהּ.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי דְּמִים מַהוּ שֶׁיִּטְבְּלוּ בְּמִקֹּח. אוֹ מֵאַחַר שֶׁהַבְּעָלִים מוֹצִיאִין אוֹתָהּ לֹא נִטְבְּלָה. רִבִּי מָנָא בָּעֵי הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה נְתוּנָה בְּפִיו. לֹא כְמָאוֹס הוּא יָכוֹל הוּא לְהַחֲזִירָהּ. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצָא אוֹכֵל טֵבֶל לְמַפְרֵיעוֹ הָדָא אָמְרָה דְּמִים כְּמִקֹּח הֵן.

מָצָא כַּלְכָּלָה בְּמָקוֹם שֶׁהָרוֹב מַכְנִיסִין לַשּׁוּק אָסוּר לוֹכַל מִמֶּנָּה עֲרַאי וּמְתַקְּנָהּ דְּמַאי. בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מַכְנִיסִין לַבָּתִּים מוּתָּר לוֹכַל מִמֶּנָּה עֲרַאי וּמְתַקְּנָהּ וַודַּאי. מֻחֶזֶקֶת עַל מֻחֶזֶקֶת מְתַקְּנָהּ דְּמַאי. מַכְנִיסָהּ לַבַּיִת מְתַקְּנָהּ וַודַּאי. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי דְּמַאי מַהוּ שֶׁיִּטְבּוֹל לְוַודַּאי. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצֵאת מַקְדִּים. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק צָרִיךְ לְהַתְנוֹת וְלוֹמַר אִם מֵאוֹתָהּ שֶׁמַּכְנִיסִין לַשּׁוּק הִיא מַה שֶׁעָשִׂיתִי עָשׂוּי. וְאִם לָאו לֹא עָשִׂיתִי כְלוּם. שֶׁלֹּא תְהֵא מֵאוֹתָהּ שֶׁמַּכְנִיסִין לַבָּתִּים וְנִמְצֵאת תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר טְבוּלָה לִתְרוּמָה גְּדוֹלָה. מֻחֶזֶקֶת עַל מֻחֶזֶקֶת מְתַקְּנָהּ דְּמַאי. מַכְנִיסָהּ לַבַּיִת מְתַקְּנָהּ וַודַּאי. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא מֵאוֹתָהּ שֶׁמַּכְנִיסִין לַבַּיִת הִיא וְנִמְצֵאת תְּרוּמָה גְּדוֹלָה טְבוּלָה לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה בְּקוֹרֵא שֵׁם עַל מַעֲשְׂרוֹתָיו.

עַד כְּדוֹן דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ גוֹרֶן אֲבָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גוֹרֶן מַפְרִישִׁין תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְאֵין צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה. כְּהָדָא דְתַנֵּי מָצָא פֵּירוֹת מְמוּרָחִין בַּשָּׂדֶה מְכוּנָּסִין אֲסוּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל. מְפוּזָּרִין מוּתָּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ חַיָּבִין בְּמַעְשְׂרוֹת וּפְטוּרִין מִתְּרוּמָה גְּדוֹלָה. שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְגוֹרֶן שֶׁתִּיעָקֵר אֶלָּא אִם כֵּן נִתְרַמָּה.

מַעְשְׂרוֹת מֵהֵיכָן נִיטָּלוֹת מִן הַבַּיִת אוֹ מִן הַשָּׂדֶה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא חָבֵר שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ מְגוֹרָה מְלֵאָה פֵּירוֹת אֲפִילוּ בוֹ בַּיּוֹם הִכְנִיסָן חֲרֵי אֵילּוּ בְּחֶזְקַת מְתוּקָּנִים. וְאִיפְשָׁר שֶׁלֹּא נִטְרְפָה דַּעְתּוֹ שָׁעָה אַחַת. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה תִּיפְתָּר שֶׁמֵּת מִתּוֹךְ יִישׁוּב. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס שָׁמַע לָהּ מִן הָכָא עִישּׁוּר אֶחָד שֶׁאֲנִי עָתִיד לְמוּד נָתוּן לַעֲקִיבָה בֶּן יוֹסֵף שֶׁיְּזַכֶּה בּוֹ לַעֲנִיִּים. הָדָא אָמְרָה מִן הַבַּיִת. רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא שָׁמַע לָהּ מִן הָכָא מִי שֶׁהָיוּ פֵּירוֹתָיו בִּמְגוֹרָה וְנָתַן סְאָה לְבֶן לֵוִי וּסְאָה לְעָנִי הָדָא אָמְרָה מִן הַבַּיִת. רִבִּי אַבָּא מָרִי שָׁמַע לָהּ מִן הָכָא מִן הַבַּיִת זוֹ חַלָּה. הָדָא אָמְרָה מִן הַשָּׂדֶה.

ב משנה: מָצָא קְצִיצוֹת בַּדֶּרֶךְ אֲפִילוּ בְּצַד שְׂדֵה קְצִיצוֹת וְכֵן תְּאֵינָה שֶׁהִיא נוֹטָה עַל הַדֶּרֶךְ וּמָצָא תַחְתֶּיהָ תְּאֵנִים מוּתָּרוֹת מִשּׁוּם גֶּזֶל וּפְטוּרוֹת מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. חַזִּיתִים וְהֶחָרוּבִין חַיָּבִין. מָצָא גְּרוֹגְרוֹת אִם דָּרְסוּ רוֹב בְּנֵי אָדָם חַיָּב וְאִם לָאו פָּטוּר. מָצָא פִילְחֵי דְּבֵילָה חַיָּב בְּיָדוּעַ שֶׁמִּדָּבָר גָּמוּר. הֶחָרוּבִין עַד שֶׁלֹּא כִינְסָן לְרֹאשׁ הַגָּג מוֹרִיד מֵהֶן לִבְהֵמָה וּפָטוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוּתָּר.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לַדֶּרֶךְ. הָא בֵינוֹ לְבֵירוֹ לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְהוּא שֶׁמָּצָא זֵיתִים תַּחַת זֵיתִים. וְחָרוּבִין תַּחַת חָרוּבִין. אֲבָל אִם מָצָא זֵתִים תַּחַת חָרוּבִין וְחָרוּבִין תַּחַת זֵיתִים לֹא בְדָא.

וְלֹא בַבָּתִּים הֵן נִדְרָסוֹת. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה תִּיפְתָּר שֶׁרוֹב דּוֹרְסִין בַּשָּׂדוֹת. רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי וְאֵינָהּ נִיכֶּרֶת אִם דְּרוּסָה הִיא אִם אֵינָהּ דְּרוּסָה. אָמַר רִבִּי שָׁאוּל פְּעָמִים שֶׁהִיא פוֹסַעַת תַּחַת הַגַּלְגַּל וְהִיא דְּרוּסָה וְהִיא נִרְאֵית שֶׁאֵינָהּ דְּרוּסָה. פְּעָמִים שֶׁהֶחֱגֵל דּוֹרְסָתָהּ וְהִיא אֵינָהּ דְּרוּסָה וְנִרְאֵית כִּדְרוּסָה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר הָדָא דְתֵימַר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין רוֹב דּוֹרְסִין בְּשָׂדוֹת. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב דּוֹרְסִין בְּשָׂדוֹת אוֹתָן שֶׁדָּרְסוּ אוֹתָן הַמִּיעוּט הָעֲתִידִין לִדְרוֹס מִצְטָרְפִין.

אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי שֶׁאֵין שִׁבְחוֹ שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם לִהְיוֹת אוֹכֵל בַּשּׁוּק. כְּהָדָא רִבִּי לָעְזָר בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָכִיל בְּשׁוּקָא חָמְתִיהּ רִבִּי מֵאִיר אֲמַר לֵיהּ בַּשּׁוּקָא אַתְּ אָכִיל. וּבָטַל גַּרְמֵיהּ.

ג משנה: וְאֵי זוֹ הִיא חָצֵר שֶׁהִיא חַיֶּבֶת בְּמַעְשְׂרוֹת רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר חָצֵר הַצּוֹרִית שֶׁהַכֵּלִים נִשְׁמָרִים בְּתוֹכָהּ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר כָּל שֶׁאֶחָד פּוֹתֵחַ וְאֶחָד נוֹעֵל פְּטוּרָה. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין אָדָם בּוֹשׁ מִלּוֹכַל בְּתוֹכָהּ חַיֶּבֶת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כָּל שֶׁנִּכְנָס לָהּ וְאֵין אוֹמֵר לוֹ מַה אַתְּ מְבַקֵּשׁ פְּטוּרָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁתֵּי חֲצֵירוֹת זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ הַפְּנִימִית חַיֶּבֶת וְהַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה. הַגַּגּוֹת פְּטוּרִין אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל חָצֵר חַיֶּבֶת. בֵּית שַׁעַר וְאֻכְסַדְרָא וּמִרְפֶּסֶת חֲרֵי אֵלּוּ כְּחָצֵר אִם חַיֶּבֶת חַיָּבִין וְאִם פְּטוּרָה פְּטוּרִין. הַצְּרִיפִין וְהַבּוּרְגּוֹנִין וְהָאֲלִיקְטִיּוֹת פְּטוּרִין. סוּכַּת גִּינּוֹסַר אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רֵיחַיִם וְתַרְנְגוֹלִין פְּטוּרִין. סוּכַּת הַיּוֹצְרִים הַפְּנִימִית חַיֶּבֶת וְהַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵינָהּ דִּירַת הַחַמָּה וְדִירַת הַגְּשָׁמִים פְּטוּרָה. סוּכַּת הֶחָג בְּחָג רִבִּי יְהוּדָה מְחַייֵב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין.

הלכה: וְאֵי זוֹ הִיא חָצֵר. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר כָּל שֶׁהַשּׁוֹמֵר יוֹשֵׁב עַל פִּיתְחָהּ וּמְשַׁמֵּר.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן כּוּלְהוֹן מִן הַבַּיִת לָמְדוּ. בַּיִת טוֹבֵל דְּבַר תּוֹרָה אָמַר בִּיעַרְתִּי הַקּוֹדֶשׁ מִן הַבַּיִת.

שָׁמְעוּן קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לוֹן הֲלָכָה כִּדְבָרֵי כוּלְהוֹן לְהַחְמִיר. וְלָמָּה לֹא אָמְרִין לֵיהּ מִשְׁמֵיהּ דְּלֵיתֵיהּ מִילְתָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן פְּלִיגָא עַל מִילְתָא. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי עֲקִיבָה כָּל שֶׁאֶחָד פּוֹתֵחַ וְאֶחָד נוֹעֵל פְּטוּרָה. בְּשָׁנֵי שׁוּתָפִין לֹא בְשָׁנֵי דִיּוּרִין. מַה בֵּין שׁוּתָף מַה בֵּין דִּיּוּר. כְּשֵׁם שֶׁהַשּׁוּתָף מַמְחֶה כָּךְ הַדִּיּוּר מַמְחֶה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה בְּבַעַל הַבַּיִת וְדִיּוּרוֹ הִיא מַתְנִיתָא. בַּעַל הַבַּיִת מַמְחֶה עַל יְדֵי דִיּוּר וְאֵין דִּיּוּר מַמְחֶה עַל יְדֵי בַּעַל הַבַּיִת. עֲלֵיהּ שְׁמָעִין קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דְּרִבִּי עֲקִיבָה. רִבִּי יוֹנָה אָמַר זְעִירָה וְרִבִּי אִימִּי תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דְּרִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רִבִּי אִימִּי הוֹרֵי דְּבֵית רִבִּי יַנַּיי הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָעְזָר דְּרִבִּי עֲקִיבָה.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא מַה בָּא רִבִּי יְהוּדָה לְהוֹסִיף עַל דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. אָמַר לוֹ לֹא כְלוּם.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר לְגַג מְבוּצָּר לַאֲוִיר חָצֵר הִיא מַתְנִיתָא. מִכֵּיוָן שֶׁהֶעֱבִירָן דֶּרֶךְ חָצֵר לֹא נִטְבְּלוּ. תִּיפְתָּר אִי כְרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה אִי כְרִבִּי בְּשֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ

לַעֲשׂוֹתָן מוּקְצֶה וְנִמְלָךְ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹתָן.

אָמַר רִבִּי אֶבְיָן וְהוּא שֶׁהָיָה בְּגָג אַרְבַּע עַל אַרְבַּע. מַה הַבַּיִת אֵינוֹ טוֹבֵל עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע אַף הַגָּג אֵינוֹ פּוֹטֵר עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע. דְּתַנֵּי בַּיִת שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר מִן הַמְּזוּזָה. וּמִן הַמַּעֲקֶה. וּמִן הָעֵירוּב. וְאֵינוֹ טוֹבֵל לְמַעְשְׂרוֹת. וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ חִיבּוּר לָעִיר. וְהַנּוֹדֵר מִן הַבַּיִת מוּתָּר לֵישֵׁב בּוֹ. וְאֵין נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְפָנֵי פִתְחוֹ. וְאֵין צָמִית בְּיוֹבֵל. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בִּנְגָעִים. וְאֵין הַבְּעָלִין חוֹזְרִין עָלָיו מֵעוֹרְכֵי [הַ]מִּלְחָמָה.

מַהוּ שֶׁיִּטְבְּלוּ לְבַעַל הַבּוּרְגָּנִין. מִן מַה דְּתַנֵּי בֵּית סָפָר וּבֵית תַּלמוּד טוֹבְלִין לְסֹפֵר וּלְמַשְׁנֶה. אֲבָל לֹא לָאֲחֵרִים. הָדָא אָמְרָה שֶׁהֵן טוֹבְלִין לְבַעַל הַבּוּרְגָּנִין.

רִבִּי אוֹמֵר אַרְבַּע אַמּוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם אַרְבַּע דַּפְנוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַרְבַּע דַּפְנוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַרְבַּע אַמּוֹת וְאַרְבַּע דַּפְנוֹת. וְכֵן הָיָה רִבִּי יוּדָה מְחַיֵּיב בְּמְזוּזָה. מִסְתַּבְּרָא רִבִּי יוּדָה יוֹדֵי לְאִילֵּין רַבָּנִין. אִילֵּין רַבָּנִין לֹא יוֹדוּן לְרִבִּי יוּדָה. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת וְאַרְבַּע דַּפְנוֹת שֶׁהוּא פָטוּר מִן הַמְּזוּזָה וְאֵינוֹ טוֹבֵל לְמַעְשְׂרוֹת.

ד **משנה**: תְּאֵינָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בֶּחָצֵר אוֹכֶל אַחַת אַחַת וְאִם צִירַף חַייָב. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַחַת בִּימִינוֹ וְאַחַת בִּשְׂמֹאלוֹ וְאַחַת בְּפִיו. עָלָה לְרֹאשָׁהּ מְמַלֵּא חִיקוֹ וְאוֹכֵל. גֶּפֶן שֶׁהִיא נְטוּעָה בֶּחָצֵר נוֹטֵל אֶת כָּל הָאֶשְׁכּוֹל וְכֵן בָּרִמּוֹן וְכֵן בָּאֲבַטִּיחַ דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר מְגָרְגֵּר בָּאֶשְׁכּוֹל וּפוֹרֵט בָּרִמּוֹן וְסוֹפֵת בָּאֲבַטִּיחַ. כּוּסְבָּר שֶׁהִיא זְרוּעָה בֶּחָצֵר מְקָרְטֵם עָלֶה עָלֶה וְאוֹכֵל וְאִם צִירַף חַייָב. סִיאָה וְהָאָזוֹב וְהַקּוּרְנִית שֶׁבֶּחָצֵר אִם הָיוּ נִשְׁמָרִין חַייָבִין. תְּאֵינָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בֶּחָצֵר וְנוֹטָה לַגִּינָּה אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר. עוֹמֶד בַּגִּינָּה וְנוֹטָה לֶחָצֵר אוֹכֵל אַחַת אַחַת וְאִם צִירַף חַייָב. עוֹמֶדֶת בָּאָרֶץ וְנוֹטָה בְּחוּצָה לָאָרֶץ אוֹ עוֹמֶדֶת בְּחוּצָה לָאָרֶץ וְנוֹטָה לָאָרֶץ הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעִיקָּר. וּבְבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעִיקָּר. בְּעָרֵי מִקְלָט הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנּוֹף. וּבִירוּשָׁלַם הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנּוֹף.

הלכה: תַּנֵּי נוֹתְנִין לוֹ שָׁהוּת לְפַצֵּעַ בָּהּ פַּעַם רִאשׁוֹנָה שְׁנִייָה וּשְׁלִישִׁית. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא שֶׁאִם לִיקֵּט אֶת הַשְּׁנִייָה בְּתוֹךְ כְּדֵי שָׁהוּת רִאשׁוֹנָה נִטְבְּלוּ שְׁתֵּיהֶן.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי זָרַק אֶת הָרִאשׁוֹנָה לְמַעֲלָה מֵאֲוִיר עֲשָׂרָה לֹא הִסְפִּיקָה לֵירֵד לְמַטָּה מֵאֲוִיר עֲשָׂרָה עַד שֶׁלִּיקֵּט אֶת הַשְּׁנִייָה נִטְבְּלוּ שְׁתֵּיהֶן.

רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שָׁלֹשׁ בִּימִינוֹ וְשָׁלֹשׁ בִּשְׂמֹאלוֹ וְשָׁלֹשׁ בְּפִיו. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן עַל יְדֵי דַּהֲוָה אָכְלָן הֲוָה מְשַׁעֵר גַּרְמֵיהּ כֵּן. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אֲזַל לְגַבֵּיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּירִבִּי יוֹסֵי בַּר לַקוֹנְיָא חָמוֹי הֲוָה מְזַג לֵיהּ וְהוּא שָׁתֵי. מְזַג לֵיהּ וְהוּא שָׁתֵי. אָמַר לֵיהּ לֹא שְׁמָעַת מִן אֲבוּךְ כַּמָּה אָדָם צָרִיךְ לְגַמּוֹת בַּכּוֹס. אָמַר לֵיהּ כְּמוֹת שֶׁהִיא אַחַת. בְּצוֹנִין שְׁתַּיִם. בְּחַמִּין שָׁלֹשׁ וְלֹא שִׁיעֲרוּ חֲכָמִים לֹא בְּיֵינָךְ שֶׁהוּא נָאֶה וְלֹא בְּכוֹסָךְ שֶׁהוּא קָטָן וְלֹא בִּכְרִיסִי שֶׁהִיא רְחָבָה.

וַהֲוָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה צָוַוח לֵיהּ חַלָּא בַּר חַמְרָא. אֲמַר לֵיהּ לָמָּה אַתְּ צָוַוח לִי כֵן. אָמַר לֵיהּ עַד דַּעֲרַקְתְּ וַאֲזַלְתְּ לָךְ לְלַדּוֹקְיָא. אָמַר לֵיהּ וְלֹא קוֹצִין כְּסִיחִין כְּסַחְתִּי. אָמַר לֵיהּ וְלָא הֲוָה לֵילֵךְ לָךְ לְסוֹף הָעוֹלָם לְהַנִּיחַ בַּעַל הַגִּינָּה שֶׁיִּקּוֹץ אֶת קוֹצִין.

נִתְגַּלְגְּלָה מֵאֵילֶיהָ מַהוּ מַחֲזֶרֶתָהּ כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן מַחֲזִירָן לִמְקוֹמָן וְאוֹכֵל. וְאוֹף הָכָא כֵּן. תַּמָּן בְּמַחֲזִירָן בְּמָקוֹם פְּטוֹר. בְּרַם הָכָא בְּמַחֲזִירָן לְמָקוֹם חִייוּב. מַה דָמֵי לָהּ הָיָה עוֹמֵד בִּרְאשׁ הַתְּאֵינָה מַה אַתְּ עָבִיד לָהּ כְּעוֹמֵד בָּעִיר כְּעוֹמֵד בַּשָּׂדֶה. יֵיבָא כְהָדָא הָיָה עוֹמֵד בָּעִיר וְאָמַר יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהַפּוֹעֲלִין שׁוֹכְחִין עוֹמֶר שֶׁבְּמָקוֹם פְּלוֹנִי וּשְׁכָחוּהוּ אֵינָהּ שִׁכְחָה. הָיָה עוֹמֵד בַּשָּׂדֶה וְאָמַר יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהַפּוֹעֲלִין שׁוֹכְחִין עוֹמֶר שֶׁבְּמָקוֹם פְּלוֹנִי וּשְׁכָחוּהוּ חֲרֵי זֶה שִׁכְחָה דִּכְתִיב בַּשָּׂדֶה וְשָׁכַחְתָּ וְלֹא בָּעִיר וְשָׁכַחְתָּ.

תַּמָּן תַּנִּינָן הָיָה אוֹכֵל אֶת הָאֶשְׁכּוֹל וְנִכְנַס מִן הַגִּינָּה לֶחָצֵר. רִבִּי לֵיעֶזֶר אוֹמֵר יִגְמוֹר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא יִגְמוֹר. רִבִּי זְעִירָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אוֹ דְּרִבִּי טַרְפוֹן כְּרִבִּי לֵיעֶזֶר אוֹ רִבִּי טַרְפוֹן עֲבַד עוּקְצַת הָאוֹכֶל מִתְּחִילָּתוֹ. רִבִּי אִילָּא רִבִּי אִיסִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אוֹ רִבִּי טַרְפוֹן כְּרִבִּי לֵיעֶזֶר. אוֹ רִבִּי טַרְפוֹן עֲבַד אֲכִילָה שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ אֲכִילוֹת כַּאֲכִילָה אַחַת. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לֵיעֶזֶר מִשּׁוּם שֶׁהִתְחִיל בּוֹ בְּהֶיתֵּר. אָמַר רִבִּי נָתָן לֹא שֶׁרִבִּי לֵיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם שֶׁהִתְחִיל בּוֹ בְּהֶיתֵּר. אֶלָּא שֶׁרִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר יַמְתִּין עַד שֶׁיֵּצֵא שַׁבָּת אוֹ עַד שֶׁיּוֹצִיא חוּץ לַחֲצֵירוֹ וְיִגְמוֹר.

תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי נְחֶמְיָה חָצֵר שֶׁהִיא נֶעֱדֶרֶת הֲרֵי הִיא כְגִינָּה אוֹכְלִין בְּתוֹכָהּ עֲרַאי. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵלִי הֲלָכָה כְּרִבִּי נְחֶמְיָה. תַּנֵּי זָרַע רוּבָּהּ חַייָב. נָטַע רוּבָּהּ פְּטוּרָה. אָמַר רַב חִסְדָּא וְהוּא שֶׁנִּטְּעָה לִנּוֹיֵיהּ שֶׁל חָצֵר. הָדָא יְלָפָא מִן הַהִיא. וְהַהִיא יְלָפָא מִן הָדָא. הָדָא יְלָפָא מִן הַהִיא זָרַע רוּבָּהּ חַייֶבֶת וְהִיא שֶׁתְּהֵא נֶעֱדֶרֶת. וְהַהִיא יְלָפָא מִן הָדָא שֶׁאִם הָיְתָה נֶעֱדֶרֶת שֶׁהִיא כְשִׁירָה וְהוּא שֶׁעִידֵּר רוּבָּהּ.

הָדָא דְתֵימַר אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ פָּטוּר בְּעוֹמֵד בְּגִינָּה. הֵן דְּתֵימַר אוֹכֵל אֶחָד אֶחָד פָּטוּר וְאִם צִירַף חַייָב בְּעוֹמֵד בְּחָצֵר.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא הָיְתָה נִישֶׁלֶת בְּדוּקנִי. דִּלְמָא רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא וְרִבִּי לֵוִי הֲווֹן יְתִיבִין וַהֲוָה רִבִּי זְעִירָא מְקַנְתֵּר לְאִילֵּין דַּאֲנַדְתָּא וְצָוַוח לְהוֹן סִיפְרֵי קִיסְמֵי. אֲמַר לֵיהּ רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא לָמָּה אַתְּ מְקַנְתֵּר לוֹן שְׁאַל וְאִינּוּן מַגִּיבִין לָךְ. אֲמַר לֵיהּ מַהוּ הָדִין דִּכְתִיב כִּי חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָּ שְׁאֵירִית חֵימוֹת תַּחְגּוֹר. אָמַר לֵיהּ כִּי חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָּ בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׁאֵירִית חֵימוֹת תַּחְגּוֹר לְעוֹלָם הַבָּא. אֲמַר לֵיהּ אוֹ נֵימַר כִּי חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָּ בְּעוֹלָם הַבָּא. שְׁאֵירִית

חֵימוֹת תַּחְגּוֹר בָּעוֹלָם הַזֶּה. אָמַר רִבִּי לֵוִי כְּשֶׁתְּעוֹרֵר חֲמָתְךָ עַל הָרְשָׁעִים צַדִּיקִים רוֹאִין מַה אַתְּ עוֹשֶׂה לָהֶן וְהֵן מוֹדִין לְשִׁמְךָ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הִיא הָפְכָה וְהִיא מְהַפְּכָה לֹא שָׁמְעִינָן מִינָהּ כְּלוּם. יִרְמְיָה בְּנִי אֲזֵל לְצוֹר צוֹר דוּקְנִיתָךְ דְּהִיא טָבָא מִן כְּלוּם.

תַּמָּן תַּנִּינָן כָּל שֶׁהוּא לִפְנִים מִן הַחוֹמָה חֲרֵי הוּא כְבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה חוּץ מִן הַשָּׁדוֹת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַף הַשָּׁדוֹת. מַה טַּעֲמָא דְּרַבָּנִין וְקָם בַּיִת אֵין לִי אֶלָּא בַּיִת מְנַיִין לְרַבּוֹת בָּתֵּי בַּדִּין וּבוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת וּמֶרְחַצָּיוֹת וְשׁוֹבְכוֹת וּמִגְדָּלוֹת. יָכוֹל אַף הַשָּׁדוֹת. תַּלְמוּד לוֹמַר בַּיִת. מַה בַּיִת שֶׁהוּא מְיוּחָד שֶׁהוּא בֵּית דִּירָה. יָצְאוּ שָׂדוֹת שֶׁאֵינָן בֵּית דִּירָה. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר וְקָם הַבַּיִת אֵין לִי אֶלָּא בַּיִת מְנַיִין לְרַבּוֹת בָּתֵּי בַּדִּין בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת וּמֶרְחַצָּיוֹת וְשׁוֹבְכוֹת וּמִגְדָּלוֹת וְהַשָּׂדוֹת. תַּלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר בָּעִיר.

אֲשֶׁר לוֹ חוֹמָה פְּרָט לְבַיִת הַבָּנוּי לְחוֹמָה דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כּוֹתֶל הַחִיצוֹן הוּא הַחוֹמָה. רִבִּי יְהוּדָה דָּרַשׁ אֲשֶׁר לוֹ חוֹמָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן דָּרַשׁ אֲשֶׁר לֹא חוֹמָה.

אָמַר רִבִּי חִינְנָא וְהוּא שֶׁעָלָה דֶּרֶךְ הַנּוֹף אֲבָל אִם עָלָה דֶּרֶךְ הָעִיקָּר כְּבַר קְלָטוֹ הָעִיקָּר.

מַתְנִיתָא דְּבֵית שַׁמַּי אוֹמְרִין הַכֹּל כְּלִפְנִים. תַּנֵּי הֶחֱזִיר אֶת הַנּוֹף מִבִּפְנִים כּוּלּוֹ כְּלִפְנִים. וְאִית בָּהֶן תַּנָּיֵא קַדְמֵיָא כְּבֵית שַׁמַּי.

פרק ד

א **משנה:** הַכּוֹבֵשׁ הַשּׁוֹלֵק הַמּוֹלֵחַ בַּשָּׁדֶה חַיָּב. הַמְכַמֵּר בָּאֲדָמָה פָּטוּר. הַמְטַבֵּל בַּשָּׂדֶה פָּטוּר. הַפּוֹצֵעַ זֵיתִים שֶׁיֵּצֵא מֵהֶן הַשָּׁרָף פָּטוּר. הַטּוֹחֵט זֵיתִים עַל בְּשָׂרוֹ פָּטוּר וְאִם סָחַט וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ חַיָּב. הַמְקַפֶּה לְתַבְשִׁיל פָּטוּר וְלִקְדֵירָה חַיָּב מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְבוֹר קָטָן.

הלכה: אוֹר טוֹבֵל מִקַּח טוֹבֵל מֶלַח טוֹבֶלֶת תְּרוּמָה טוֹבֶלֶת. שַׁבָּת טוֹבֶלֶת. חֲצַר בֵּית שַׁמַּי טוֹבֶלֶת. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִקַּח בְּשַׁבָּת אֵינָהּ תּוֹרָה. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הַמְחוּוֹר שֶׁבְּכוּלָּן זוֹ חֲצַר בֵּית שַׁמַּי.

הַכּוֹבֵשׁ עַד שֶׁיִּכְבּוֹשׁ כָּל צוֹרְכּוֹ הַשּׁוֹלֵק עַד שֶׁיִּשְׁלוֹק כָּל צָרְכּוֹ. נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא הַמְהַבְהֵב שִׁיבּוֹלִין בָּאוֹר נִטְבְּלוּ. בְּלֹא כָךְ אֵינָן מְחוּפָּרִין מִלָּאכָה עַל יְדֵי הָאוֹר. שַׁנְיָא הִיא שֶׁהוּא גָּמַר מְלַאכְתּוֹ. וְיֵידָא אָמְרָה דָּא הַמְקַטֵּף שִׁיבֳּלִין לְעִיסָתוֹ לְאוֹכְלָן מְלִילוֹת נִטְבְּלוּ לַעֲשׂוֹתָן עִיסָּה לֹא נִטְבְּלוּ.

כָּבַשׁ וְשָׁלַק שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּאִיתְפַּלְגוּן הַמְמָרֵחַ כִּרְיוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר נִטְבַּל וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לֹא נִטְבַּל. אָמַר רִבִּי יוּדָן תַּמָּן אֵיפְשַׁר לוֹ [שֶׁלֹּא לְמָרֵחַ בְּרַם הָכָא אֵיפְשַׁר לוֹ] שֶׁלֹּא לִכְבּוֹשׁ.

שְׁלָקוֹ בִּרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ פְּדָאוֹ וְהִכְנִיסוֹ לַחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה מַהוּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ נִטְבָּל זוֹ תוֹרָה וְזוֹ אֵינָהּ תּוֹרָה. הִכְנִיסוֹ לַחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה פְּדָיָיוֹ וּשְׁלָקוֹ מָהוּ. דִּבְרֵי הַכֹּל נִטְבָּל. וְכִי מַה עָשָׂה מַעֲשֶׂה בִּרְשׁוּת הַהֶקְדֵּשׁ. הִקְדִּישׁוֹ וּשְׁלָקוֹ הִכְנִיסוֹ לַחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה פְּדָיָיוֹ וּשְׁלָקוֹ מָהוּ. דִּבְרֵי הַכֹּל נִטְבָּל. פְּדָיָיוֹ וְצִיפְּקוֹ מַהוּ. אֵין תֵּימַר הָאוֹר טוֹבֵל הָאוֹר פּוֹטֵר וְאֵין תֵּימַר אֵין הָאוֹר טוֹבֵל אֵין הָאוֹר פּוֹטֵר.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי טִיגְּנוֹ בַשָּׂדֶה מַהוּ בְּלֹא כָךְ אֵין הָאוֹר טוֹבֵל. אִילּוּ אֵיפְשַׁר דְּלֹא מִיתַּן גַּבֵּיהּ מְשַׁח.

בָּעֵי הַוָּה רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם כַּהֲנָא אָמַר רִבִּי יוֹנָה תַּנֵּי רִבִּי חַלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל עָשָׂה הֵיסֵב בַּשָּׂדֶה טוֹבֵל. אִם לֹא הֵיסֵב אֵינוֹ טוֹבֵל. אֵין הוּא הֵיסֵב שֶׁהוּא טוֹבֵל כָּל הֵיסֵב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יַיִן. קָצַב לְהֵיסֵב וְלֹא הֵיסֵב.

תַּנֵּי הַשּׁוּם וְהַשְּׁחָלַיִים וְהַחַרְדָּל שֶׁשְּׁחָקוֹ בַשָּׂדֶה נִטְבְּלוּ עַד כְּדוֹן בְּשׁוּם שֶׁל טֶבֶל שֶׁשְּׁחָקוֹ בְּשֶׁמֶן שֶׁל חוּלִין. שׁוּם שֶׁל חוּלִין שֶׁשְּׁחָקוֹ בְּשֶׁמֶן שֶׁל טֶבֶל. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי חִייָא בַּר אַשִּׁי בְּשֵׁם רַב אֶשְׁכּוֹל שֶׁסְּחָטוֹ לַכּוֹס נִטְבָּל. לְתַמְחוּי לֹא נִטְבָּל.

בְּלֹא כָךְ אֵין הָאוֹר טוֹבֵל. תִּיפְתָּר בְּתַבְשִׁיל צוֹנִין. לִקְדֵירָה חַיָּב. אָמַר רִבִּי לָעְזָר לִקְדֵירָה רֵיקָנִית הִיא. מַתְנִיתִין לֹא אָמְרָה כֵּן אֶלָּא הַמְקַפֶּה לְתַבְשִׁיל פָּטוּר. לִקְדֵירָה חַיָּב. מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְבוֹר קָטָן.

ב **משנה:** תִּינוֹקוֹת שֶׁטָּמְנוּ תְּאֵינִים לַשַּׁבָּת וְשָׁכַח לְעַשְּׂרָן לֹא יֹאכְלוּ מוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד שֶׁיְּעַשְּׂרוּ. כַּלְכָּלַת שַׁבָּת בֵּית שַׁמַּאי פּוֹטְרִין וּבֵית הִלֵּל מְחַיְּבִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַלּוֹקֵט כַּלְכָּלָה לְשַׁלַּח לַחֲבֵירוֹ לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. הַנּוֹטֵל זֵיתִין מִן הַמַּעֲטָן טוֹבֵל אֶחָד אֶחָד בְּמֶלַח וְאוֹכֵל. אִם מָלַח וְנָתַן לְפָנָיו חַיָּב. רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר מִן הַמַּעֲטָן הַטָּהוֹר חַיָּב וּמִן הַטָּמֵא פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוֹתָר. שׁוֹתִין עַל הַגַּת בֵּין עַל הַחַמִּין בֵּין עַל הַצּוֹנִן וּפָטוּר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי צָדוֹק מְחַיְּבִים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עַל הַחַמִּין חַיָּב וְעַל הַצּוֹנִן פָּטוּר.

הלכה: רַב הַמְנוּנָא אָמַר תִּינוֹק שֶׁחִיפָּה כַלְכָּלָה לַשּׁוּק נִטְבְּלָה. מְקוֹם שֶׁמַּחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל גָּדוֹל מִתְקַיֶּימֶת שָׁם מַעֲשָׂיו שֶׁל קָטָן מִתְקַיְּימִין. רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי כְּלוּם מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל גָּדוֹל מִתְקַיֶּימֶת עַד שֶׁיְּפַתֵּח לַשּׁוּק. וְדִכְוָותָהּ אֵין מַעֲשָׂיו שֶׁל קָטָן מִתְקַיְּימִין עַד שֶׁיְּפַתֵּח לַשּׁוּק. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב הַמְנוּנָא תִּינוֹקוֹת שֶׁטָּמְנוּ תְּאֵינִים לַשַּׁבָּת וְשָׁכְחוּ לְעַשְּׂרָן לֹא יֹאכְלוּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד שֶׁיְּתַעַשְּׂרוּ. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רַב הַמְנוּנָא תִּיפְתָּר בְּשֶׁלְקָטוּם עִם דְּמְדּוּמֵי חַמָּה וְהוֹכִיחַ מַעֲשֶׂה

שֶׁלָּהֶן עַל מַחֲשַׁבְתָּן.

לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל דְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר הַשַּׁבָּת טוֹבֶלֶת מִפְּנֵי שֶׁלִּקְטוּם לַשַּׁבָּת. הָא אִם לִקְטוּם שֶׁלֹּא לַשַּׁבָּת לֹא. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רַב הַמְנוּנָא אַפִּילוּ לִקְטוּם לַשַּׁבָּת אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי לְעֶרֶב שַׁבָּת. אַפִּילוּ עַל דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֵית הִיא פְלִיגָא. וְלֹא תִינוֹקוֹת אִינּוּן. וַאֲפִילוּ לִקְטוּם לַשַּׁבָּת כְּמִי שֶׁלִּקְטוּם שֶׁלֹּא לַשַּׁבָּת. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי הִילָא תִּיפְתָּר שֶׁלִּקְטוּם עִם דִּמְדּוּמֵי חַמָּה וְהוֹכִיחַ מַעֲשֶׂה שֶׁלָּהֶן עַל מַחֲשַׁבְתָּם.

רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָא בְּכַלְכָּלָה שֶׁל תְּאֵינִים הִיא מַתְנִיתָא. דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי אֲפִילוּ נִצָּרָה. רִבִּי לָעְזָר בֶּן אַנְטִיגְנוֹס בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יַנַּאי תִּיפְתָּר בִּתְאֵינָה הַמְיוּחֶדֶת לַשַּׁבָּת. דִּלְמָא רִבִּי חִייָה רִבִּי אִימִּי רִבִּי אִיסִּי הֲווֹן יָתְבִין. עֲבַר חַד טְעִין כַּלְכָּלָה דְתְאֵינִים אֲמַר לֵיהּ לִיזְבוֹן אֲמַר לֵיהּ כַּלְכָּלַת שַׁבָּת אֵינָהּ מְזַבְּנָה.

רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אֶלָּא בְּכַלְכָּלַת שַׁבָּת. אִי אוֹמֵר רִבִּי יְהוּדָה בְּלִיקֵּט כַּלְכָּלָה לְשַׁלְחָהּ לַחֲבֵירוֹ שֶׁהוּא מַקְפִּיד עָלֶיהָ כְּכַלְכָּלַת שַׁבָּת. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רַב. דְּרַב אָמַר הוּא אָסוּר לוֹכַל. פָּתַר לָהּ בְּעוֹשֶׂה מַעֲטָן בַּשָּׂדֶה וְקַשְׁיָא אִם מֶלַח טוֹבֶלֶת לָמָּה לִי צֵירוּף אִם צֵירוּף לָמָּה לִי מֶלַח. אֶלָּא עַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה.

מַה נָן קַיָימִין אִם בְּשֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי מַעֲטִינִין דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אִם בְּשֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא מַעֲטָן אֶחָד דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָימִין בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲטָן טָהוֹר וְלַחֲבֵירוֹ מַעֲטָן טָמֵא. אָמַר רִבִּי לֵיעֶזֶר אָדָם מַחֲזִיר עַל מַעֲטִין חֲבֵרוֹ וְרַבָּנִין אָמְרִין אֵין אָדָם מְחַזֵּר לְמַעֲטִינוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן עַל הַחַמִּין חַייָב שֶׁהוּא קֶבַע עַל הַצּוֹנִין פָּטוּר שֶׁהוּא עֲרַאי יָכוֹל הוּא מַחֲזַרְתֵּיהּ. דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אִם בְּמַה שֶׁבְּלָגִין לֹא נִטְבַּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עָתִיד לְהַחֲזִירוֹ בְּדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ.

ג משנה: הַמְקַלֵּף בִּשְׁעוֹרִים מְקַלֵּף אַחַת אַחַת וְאוֹכֵל. וְאִם קִילֵּף וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ חַייָב. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת שֶׁל חִיטִּים מְנַפֵּחַ עַל יָד עַל יָד וְאוֹכֵל. וְאִם נִיפַּח וְנָתַן לְתוֹךְ חֵיקוֹ חַייָב.

הלכה: אָמַר רִבִּי זְעִירָא יְכִיל אֲנָא מְקַלֵּף תַּרְתֵּי תַּרְתֵּי. וְתַנֵּי כֵן בִּשְׁעוֹרִין שְׁנַיִם פָּטוּר שְׁלֹשׁ חַייָב. בְּחִיטִּין שָׁלֹשׁ פָּטוּר אַרְבַּע חַייָב. הוּנָא בַּר חִינָּנָא וְרַב תַּחְלִיפָא בַּר אִימִּי הֲווֹן יְתִיבִין קוֹמֵי רִבִּי לָעְזָר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אִין כּוֹלְהֵן בַּר אִימִּי הֶהֵן בַּר רַב אִימִּי אִין כּוֹלְהֵן בַּר רַב אִימִּי וַהֲווֹן לֵיהּ עַד קִישְׁרֵי אֶצְבָּעֲתֵיהּ וַהֲווֹן סַבְּרִין מִינֵּיהּ וְהָפַךְ אַפּוֹי לְכוֹתְלָא וַחֲווֹ לוֹן מָלֵא שִׁיעָלוֹן. וְתַנֵּי כֵן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִנָּפֶה לֹא בְקָנוֹן וְלֹא בְּתַמְחוּי. וּלְעִנְיַן שַׁבָּת עַד כַּגְרוֹגֶרֶת. רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא בָּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי מָנָא הָכָא אַתְּ אָמַר בְּשִׁעוֹרִים שְׁתַּיִם פָּטוּר שָׁלֹשׁ חַייָב. וְכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ שַׁנְיָיא הִיא. הָכָא אַתְּ אָמַר שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוֹתָר. וְתַנֵּי כֵן בְּמַה דְבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמָן שֶׁאֵינוֹ סָמוּךְ לַגּוֹרֶן. אֲבָל אִם הָיָה סָמוּךְ לַגּוֹרֶן אֲפִילוּ יוֹתֵר מִיכֵּן מוּתָּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוֹתָר.

ד משנה: כּוּסְבָּר שֶׁזְּרָעָהּ לְזֶרַע יַרְקָהּ פָּטוּר. זְרָעָהּ לְיֶרֶק מִתְעַשֵּׂר זֶרַע וְיֶרֶק. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר הַשֶּׁבֶת מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְיֶרֶק וְזֵירִים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ מִתְעַשֵּׂר זֶרַע וְיֶרֶק אֶלָּא הַשַּׁחְלִיים וְהַגַּרְגִּר בַּלְבָד. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר תִּמְרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן וְשֶׁל חַרְדָּל וְשֶׁל פּוּל הַלָּבָן חַייָבוֹת בְּמַעֲשֵׂר. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר הַצָּלָף מִתְאַשֵּׂר תִּמְרוֹת וַאֲבִיוֹנוֹת וְקַפָּרִס. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵינוֹ מִתְעַשֵּׂר אֶלָּא אֲבִיוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן פֶּרִי.

הלכה: חִזְקִיָּה אָמַר כֵּיוָן שֶׁלָּקַט מִמֶּנָּה שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ מוֹדִיּוֹת בָּאָה בְמַחֲשֶׁבֶת יֶרֶק. אַף לְעִנְיַן הַזֶּרַע כֵּן כֵּיוָן שֶׁמָּנַע מִמֶּנָּה שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ מוֹדִיּוֹת בָּאָה לְמַחֲשֶׁבֶת הַזֶּרַע. זְרָעָהּ לְזֶרַע מִתְעַשֶּׂרֶת לְשֶׁעָבַר. זְרָעָהּ לְיֶרֶק מִתְעַשֶּׂרֶת לָבֹא. זְרָעָהּ לְזֶרַע וּלְיֶרֶק אוֹ שֶׁזְּרָעָהּ לְזֶרַע וְאַחַר כָּךְ חִישֵּׁב עָלֶיהָ לְיֶרֶק מְעַשֵּׂר מִיזַּרְעָהּ עַל יֶרֶק מִיֶּרֶק עַל זַרְעָא. וְשֶׁלָּקַט מִמֶּנָּה לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲבָל אִם לָקַט מִמֶּנָּה לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה זַרְעָהּ מִתְעַשֵּׂר לְשֶׁעָבַר. יֶרֶק מִתְעַשֵּׂר בִּשְׁעַת לְקִיטָתוֹ עִישׁוּרוֹ. וּכְשֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲבָל אִם הֵבִיא שְׁלִישׁ לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה בֵּין זַרְעָהּ בֵּין יֶרֶקָהּ מִתְעַשֵּׂר לָבֹא.

תַּנֵּי שֶׁבֶת שֶׁזְּרָעָהּ לְזֶרַע מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְאֵינָהּ מִתְעַשֶּׂרֶת יֶרֶק. זֶרַע לְיֶרֶק מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְיֶרֶק וְאֵינָהּ מִתְעַשֶּׂרֶת זֵירִין. זְרָעָהּ לְזֵירִין מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְיֶרֶק וְזֵירִין. וְתַנֵּינָן אֵין לָךְ מִתְעַשֵּׂר זֶרַע וְיֶרֶק אֶלָּא שַׁחְלִיים וְגַרְגִּר בַּלְבָד. כֵּינִי מַתְנִיתָא אֵין לָךְ דָּבָר שֶׁזְּרָעוֹ לְזֶרַע מִתְעַשֵּׂר זֶרַע וְיֶרֶק אֶלָּא שִׁיחְלַיִים וְגַרְגִּר בַּלְבָד.

מַה פְלִיגִין בְּשֶׁזְּרָעוֹ לְזֶרַע אֲבָל אִם זְרָעוֹ לְיֶרֶק אַף רַבָּנִין מוֹדֵיי. וְתַנֵּי כֵן נֶהֱגִין בְּבֵיתַנִּינִין בִּירַקּוֹ בְּהֵיתֵר דִּבְרֵי רִבִּי לִיעֶזֶר. לֹא אָמַר אֶלָּא דִּבְרֵי רִבִּי לִיעֶזֶר הָא דִּבְרֵי הַכֹּל חַייָב.

תַּנֵּי הַפּוּל וְהַשְּׁעוֹרִין וְהַתִּלְתָּן שֶׁזְּרָעָן לְיֶרֶק בָּטְלָה דַּעְתּוֹ זַרְעָן חַייָב וְיִרְקָן פָּטוּר. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה עוֹד הִיא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר.

שְׁמוּאֵל אָמַר קַפָּרִס אָסוּר מִשּׁוּם קְלִיפִּין. וְתַנֵּי כֵן וַעֲרַלְתָּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ דָּבָר שֶׁהוּא עוֹרֵל אֶת פִּירְיוֹ. רַב מְפַקֵּד לְאֵילֵין דְּבֵי רַב אָתִי. רַב הַמְנוּנָא מְפַקֵּד לַחֲבֶרַיָּא תִּי[הֵ]וּוֹן מְפַקְּדִין לִנְשֵׁיכוֹן כַּד הִינּוּן כְּבָשִׁין חֲדָא קַפְּרִיתָא דִּיהַווֹן מְרִימִין אִילֵּין בִּיטִיתָא. אָמַר רִבִּי בָּא אַסְבְּרִי רִבִּי זְעִירָא כָּל הַקְּלִיפִּין גְּדִילוֹת עִם הַפֶּרִי וְזֶה פֶּרִי מִלְמַעֲלָן וּקְלִיפִּין מִלְמַטָּן.

הַקַּפָּרִס וְהַתְּמָרוֹת מִין אֶחָד הֵן. מְעַשֵּׂר מִקַּפָּרִס עַל הַתְּמָרוֹת וּמִן הַתְּמָרוֹת עַל הַקַּפָּרִס. אֲבָל לֹא מֵהֶן עַל הָאֲבִיוֹנוֹת וּמִן הָאֲבִיוֹנוֹת נוֹתְנִין

עֲלֵיהֶן חוֹמְרֵי אִילָן וְחוֹמְרֵי זְרָעִין. וּלְיֵידָה מִילָּה שֶׁאִם הָיְתָה שְׁנָיָיה נִכְנֶסֶת לִשְׁלִישִׁית שֶׁהוּא מַפְרִישׁ וּפוֹדֵהוּ וְנוֹתְנוֹ לָעָנִי.

הַצָּלָף בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים כִּלְאַיִם בַּכֶּרֶם וְאֵינוֹ כִלְאַיִם בִּזְרָעִים. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ כִלְאַיִם לֹא בְכֶרֶם וְלֹא בִזְרָעִים. הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא חַיָּיב בְּעָרְלָה. תַּנֵּי רִבִּי חֲנִינָא בַּר פַּפָּא אֶת שֶׁהוּא עוֹלֶה מִגִּזְעוֹ מִן אִילָן מִשָּׁרָשָׁיו מִן יֶרֶק. הָתִיבוּן חֲבֵרֵי אַבְרוּב עוֹלֶה מִגִּזְעוֹ. כָּאן בְּוַודַּאי כָּאן בְּסָפֵק.

פרק ה

א משנה: הָעוֹקֵר שְׁתָלִים מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ וְנוֹטֵעַ מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ פָּטוּר. לָקַח בִּמְחוּבָּר לְקַרְקַע פָּטוּר. לָקַט לְשַׁלַּח לַחֲבֵירוֹ פָּטוּר. רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִם יֵשׁ כְּיוֹצֵא מֵהֶן נִמְכָּרִין בַּשּׁוּק חֲרֵי אֵלּוּ חַיָּיבִין. הָעוֹקֵר לֶפֶת וּצְנוֹנוֹת מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ וְנוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ לְזֶרַע חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא גּוֹרְנָן. בְּצָלִים שֶׁהִשְׁרִישׁוּ בָּעֲלָיָה טְהֵרוּ מִלְּטַמֵּא. נָפְלָה עֲלֵיהֶן מַפּוֹלֶת וְהֵן מְגוּלִּין חֲרֵי אֵילּוּ כִּנְטוּעִין בַּשָּׂדֶה.

הלכה: הָעוֹקֵר שְׁתָלִים מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ כו׳. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ רִבִּי עֲקִיבָה הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן נוֹטֵל מִן הַגּוֹרָן וְזוֹרֵעַ וּפָטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת עַד שֶׁיִּמָּרַח דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי עֲקִיבָה בִּשְׁתָלִים. מַה בֵּין חִטִּים מַה בֵּין שְׁתָלִים. חִטִּין גְּמַר מְלָאכָה שְׁתָלִים אֵינָן גְּמַר מְלָאכָה. מוֹדֵי רִבִּי עֲקִיבָה לַחֲכָמִים בְּלֶפֶת וּצְנוֹנוֹת שֶׁהֵן פְּסִידִין. וְחִיטִּין אֵינָן פְּסִידִין. חִיטִּין יֵשׁ לָהֶן גּוֹרָן אַחֶרֶת. אֵילּוּ אֵין לוֹ גּוֹרָן אַחֶרֶת. לָקַט לְשַׁלַּח לַחֲבֵירוֹ פָּטוּר. רַב אָמַר הוּא אָסוּר לוֹכַל. רִבִּי שַׁמַּי אָמַר קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא מַה דְּאָמַר רַב בְּשֶׁהִכְנִיסוֹ לַחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה כְּרִבִּי מֵאִיר. אָמַר רִבִּי מָנָא מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן לָקַח בִּמְחוּבָּר לְקַרְקַע פָּטוּר. הָא בְּתָלוּשׁ חַיָּיב. מָאן אִית לֵיהּ מִקַּח טוֹבֶל בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן לֹא רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי יוּדָה הִיא. וְתַנִּי כֵן רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אַף הַשּׁוֹלֵחַ לַחֲבֵירוֹ עֲטָנִין וּשְׁתָלִין וַחֲבִילֵי תִּלְתָּן לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיִּעַשֵּׂר. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם מְשַׁלְּחִין לַחֲבֵירֵיהֶן טְבָלִים בִּדְבָרִים הַלָּלוּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר אֲפִילּוּ חָבֵר שֶׁשִּׁילַּח לְחָבֵר צָרִיךְ לְעַשֵּׂר. חֲבֵרַיָּא בְּעֵי נִיחָא עַם הָאָרֶץ חָשׁוּד. חָבֵר חָשׁוּד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְכִי עַם הָאָרֶץ גַּבֵּי תְּרוּמָה לָאו כְּחָבֵר הוּא. אֶלָּא כֵּינִי נָהֲגוּ בְּנֵי אָדָם לְהִיוֹת מְשַׁלְּחִין לַחֲבֵירֵיהֶן טְבָלִים בִּדְבָרִים הַלָּלוּ.

וְלָאו שַׁנָּיָיא בֵּין לְזֶרַע בֵּין לְהַבְקֵר בֵּין לְחוּצָה לָאָרֶץ. תַּמָּן תַּנִּינָן לְעוֹלָם הוּא נוֹתֵן מִשּׁוּם פֵּיאָה וּפָטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת עַד שֶׁיִּמָּרַח. וָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. תַּמָּן הוּא מַבְקִיר עַל הַכֹּל בְּרַם הָכָא הוּא מַבְקִיר עַל הַגִּידּוּלִין. וְהָא תַּנִּינָן חוּץ לָאָרֶץ. שַׁנָּיָיה הִיא חוּץ לָאָרֶץ בֵּין לְעִיקָּר בֵּין לְגִידּוּלִין. כָּה לֹא שַׁנָּיָיא בֵּין לְעִיקָּר בֵּין לְגִידּוּלִים.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ אָמַר טֶבֶל בָּטֵל בְּרוֹב נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר אֵין הַטֶּבֶל בָּטֵל בְּרוֹב יַמְתִּין עַד שֶׁיִּגְדַּיל וְיַעֲשֵׂר לְפִי כּוּלּוֹ. אוֹ נֵימַר מַה פְּלִיגֵי רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּטֶבֶל שֶׁנִּטְבָּל דְּבַר תּוֹרָה. אֲבָל בְּטֶבֶל שֶׁנִּטְבָּל מִדִּבְרֵיהֶן כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהַטֶּבֶל בָּטֵל בְּרוֹב. הָתִיב רִבִּי בָּא בַּר כָּהֵן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי וְהָא תַּנִּינָן כְּיוֹצֵא בוֹ זֵיתֵי מֵיסִיק שֶׁנִּתְעָרְבוּ עִם זֵיתֵי נִיקּוּף. עִינְבֵי בָּצִיר עִם עִנְבֵי עוֹלְלוֹת. וְלֹא טֶבֶל שֶׁנִּטְבָּל מִדִּבְרֵיהֶן הוּא. אָמַר רִבִּי מָנָא קַיְימְתֵיהּ בְּשֶׁמֶן זֵיתֵי מֵסִיק שֶׁנִּתְעָרֵב עִם שֶׁמֶן זֵיתֵי נִיקּוּף.

אָמַר רִבִּי מָנָא לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְזֶרַע הָא לוֹכַל פָּטוּר. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שַׁנָּיָיה בֵּין לְזֶרַע בֵּין לוֹכַל חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא גּוֹרְנָן. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַכְנִיסָן מִן הַשִּׁינִי לָעָנִי וּמִן הֶעָנִי לַשִּׁינִי.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי עֲרִימָה שֶׁל בְּצָלִים שֶׁהִשְׁרִישָׁה שְׁתוּלֵשׁ מֵהֶן בַּשַּׁבָּת פָּטוּר וְאֵינוֹ רוֹצֶה בְּהַשְׁרָשָׁתָן. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַאי אִיכְפְּלָה שַׁבָּת גַּבֵּי מַעְשְׂרוֹת. לֹא תַּנִּינָן אֶלָּא אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוּם כִּלְאַיִם וְלֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת וְנִיטָּלִין בַּשַּׁבָּת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי אַבָּהוּ חֲמִי מָה אָמַר. לֹא אָמַר אֶלָּא מַאי אִיכְפְּלָה שַׁבָּת גַּבֵּי מַעְשְׂרוֹת. הָא שְׁבִיעִית אִיכְפְּלָה שֶׁאִם הָיְתָה רוֹצֶה בְּהַשְׁרָשָׁתָן שֶׁהֵן אֲסוּרִין מִשּׁוּם סְפִיחִין. וְאִם לָאו מוּתָּרִין מִשּׁוּם סְפִיחִין. אָמַר רִבִּי מַיישָׁא לְרִבִּי זְעִירָא וְדָא הִיא דְרוּבָה אִילּוּ תַּנָּא בָּצַל יָד יְחִידִי יְאוּת.

הִשְׁרִישׁוּ בַּקּוּפָּה חֲרֵי הֵן בְּחֶזְקָתָן לְמַעְשְׂרוֹת וְלִשְׁבִיעִית וְאִם הָיוּ טְמֵאִין לֹא עָלוּ מִידֵי טוּמְאָתָן. הִשְׁרִישׁוּ בַּעֲלָיָיה חֲרֵי הֵן בְּחֶזְקָתָן לְמַעְשְׂרוֹת וְלִשְׁבִיעִית וְאִם הָיוּ טְמֵאִין עָלוּ מִטּוּמְאָתָן. בְּחֶזְקָתָן וְאַתְּ אָמַר עָלוּ. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי לָא הַתּוֹרָה רִיבְּת בְּטָהֳרַת זְרָעִין מַה טַּעֲמָא כִּי יִפּוֹל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרַע טָהוֹר הוּא.

תַּנֵּי לֹא יִתְלוֹשׁ. עָבַר וְתָלַשׁ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי חַיָּיב. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי מוּתָּר. מָאן דְּאָמַר אָסוּר מַתִּיר. מָאן דְּאָמַר חַיָּיב פָּטוּר. נִיחָא דְּלָא צוֹרְכָה דְּלָא מוּתָּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ אָמַר חַיָּיב.

ב משנה: לֹא יִמְכּוֹר אָדָם אֶת פֵּירוֹתָיו מִשָּׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת לְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת וְלֹא בַשְּׁבִיעִית לְמִי שֶׁהוּא חָשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית. וְאִם בִּיקְרוּ נוֹטֵל אֶת הַבַּכּוּרוֹת וּמוֹכֵר אֶת הַשְּׁאָר. לֹא יִמְכּוֹר אָדָם אֶת תִּבְנוֹ וְאֶת גִּפְתּוֹ וְאֶת זוֹגָיו לְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מַשְׁקִין וְאִם הוֹצִיא

חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת וּפָטוּר מִן הַתְּרוּמָה. שֶׁהַתּוֹרֵם בְּלִבּוֹ עַל הַקּוּטָעִים וְעַל הַצְּדָדִין וְעַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתֶּבֶן. הַלּוֹקֵחַ שְׂדֵה יָרָק בְּסוּרְיָא אִם עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת חַיָּיב. וּמְשֶׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת פָּטוּר וְלוֹקֵט כְּדַרְכּוֹ וְהוֹלֵךְ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף יִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וִילַקֵּט. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁקָּנָה קַרְקַע. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא קָנָה קַרְקַע אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת פָּטוּר. רִבִּי אוֹמֵר אַף לְפִי חֶשְׁבּוֹן.

הלכה: כִּינִי מַתְנִיתָא לֹא יִמְכּוֹר אָדָם אֶת שָׂדֵהוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ חֲרֵי מָכַרְתִּי אֶת שֶׁלִּי צֵא וּתְבַע אֶת שֶׁלְּךָ. עָבַר וּמָכַר מְעַשֵּׂר וְאוֹכֵל וְאֵינוֹ מְעַשֵּׂר מַה שֶּׁהוּא מוֹכֵר וְאֵין אָנוּ אַחֲרָיִין לָרַמָּיִין.

תַּנֵּי לֹא יִתְרוֹם. עָבַר וְתָרַם רִבִּי בְּרֶכְיָה אָמַר יָפֶה כוֹחוֹ. רִבִּי מָנָא אָמַר לֹא יָפֶה כוֹחוֹ. אוֹתָהּ הַתְּרוּמָה שֶׁהוּא מַפְרִישׁ טוֹבְלָהּ לְמַעֲשֵׂר.

רִבִּי חֲנִינָה חֲבֵרוֹן דְּרַבָּנִין בָּעֵי תָּרַם אֶחָד בְּשִׁשִּׁים שֶׁהוּא אֶחָד מִשִּׁשִּׁים וְאֶחָד עַל הַקִּיטָּעִין וְעַל הַצְּדָדִין וְעַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתֶּבֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְלֹא מַתְנִיתִין הִיא. שֶׁהַתּוֹרֵם בְּלִבּוֹ עַל הַקִּיטָּעִין וְעַל הַצְּדָדִין וְעַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתֶּבֶן. כְּלוּם צְרִיכָה אֶלָּא בְּיֶתֶר.

תַּנֵּי שָׂדֶה שֶׁהֶבִיאָה שְׁלִישׁ לִפְנֵי גּוֹי וּלְקָחָהּ מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר הַתּוֹסֶפֶת פָּטוּר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַתּוֹסֶפֶת חַיָּיב. רִבִּי אֲבִינָא עוּלָא בְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. כְּמָה דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אַף חֲכָמִים לֹא חִיְּבוּ בְתוֹסֶפֶת אֶלָּא לְשֶׁעָבָר שֶׁאִם הָיָה שֵׁינִי שֵׁינִי עָנִי עָנִי. תַּנֵּי רִבִּי יוֹנָתָן בֵּירְבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מְנַיִין לְתִבּוּאָה שֶׁהֶבִיאָה שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה כּוֹנְסָהּ אוֹתָהּ בַּשְּׁבִיעִית. תַּלְמוּד לוֹמַר וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ בַּשְּׁבִיעִית. רִבִּי אֲבִינָא עוּלָא בְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אַתְיָא דְּרִבִּי יוֹנָתָן בֵּירְבִּי יוֹסֵי בְּשִׁשְׁתַּת רִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אַחַר שְׁלִישׁ הָרִאשׁוֹן אַתְּ מְהַלֵּךְ. כֵּן רִבִּי יוֹנָתָן בֶּן יוֹסֵי אוֹמֵר אַחַר שְׁלִישׁ הָרִאשׁוֹן אַתְּ מְהַלֵּךְ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי אֲבוּנָא תַּרְתֵּין מִילִּין אַתּוּן אָמְרִין וְאִינֵּין פְּלִיגִין הָדָא עַל הָדָא. הָכָא אַתּוּן מָרִין אַף חֲכָמִים לֹא חִיְּבוּ בְתוֹסֶפֶת אֶלָּא לְשֶׁעָבָר שֶׁאִם הָיָה שֵׁינִי שֵׁינִי עָנִי עָנִי. וְהָכָא אַתּוּן מָרִין אַתְיָא דְּרִבִּי יוֹנָתָן בֵּירְבִּי יוֹסֵי בְּשִׁשְׁתַּת רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. אִי דְּאַתְיָא דְּרִבִּי יוֹנָתָן בֵּירְבִּי יוֹסֵי בְּשִׁשְׁתַּת רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. כְּמָה דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אִסּוּר סְפִיחִים תּוֹרָה. כֵּן רִבִּי יוֹנָתָן בֵּירְבִּי יוֹסֵי אָמַר אִיסּוּר סְפִיחִים תּוֹרָה. הֶבִיאָה פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ לִפְנֵי שְׁבִיעִית נִכְנְסָה שְׁבִיעִית אָסוּרָה מִשּׁוּם סְפִיחִין וְלֹא חָלָה עָלֶיהָ קְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית. שֶׁכְּבָר הָיוּ עֲשָׂבִים וְלֹא חָלָה עֲלֵיהֶן קְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית. הֶבִיאָה פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ לִפְנֵי שְׁמִינִית וְנִכְנְסָה שְׁמִינִית מוּתֶּרֶת מִשּׁוּם סְפִיחִין וְחָלָה עֲלֵיהֶן קְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן מָרִין מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי עֲקִיבָה כְּסִדְרָן שֶׁל שָׁנִים שֶׁאִם הָיָה שֵׁינִי שֵׁינִי עָנִי עָנִי.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הֶבְקֵר וְהֶקְדֵּשׁ בְּסוּרְיָא מַחֲלוֹקֶת רִבִּי עֲקִיבָה וַחֲכָמִים. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מוֹדֵי רִבִּי עֲקִיבָא לַחֲכָמִים בְּחָנָט וְהַשְׁרָשָׁה. זֶרַע בְּחוֹרְבָה וְהֶבִיאָה שְׁלִישׁ וְסִיכֵּךְ עַל גַּבָּיו. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה הַתּוֹסֶפֶת חַיָּיב. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין הַתּוֹסֶפֶת פָּטוּר. זֶרַע בַּבַּיִת וְהֶעֱבִיר הַסְּכָךְ וְסִיכֵּךְ עַל גַּבָּיו. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה הַתּוֹסֶפֶת פָּטוּר. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין הַתּוֹסֶפֶת חַיָּיב.

וְאַף בְּחַלָּה כֵּן מַחֲלוֹקֶת רִבִּי עֲקִיבָה וַחֲכָמִים. מַה אַתְּ בָּעֵי מֵרִבִּי עֲקִיבָה דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר פֵּירוֹת חוּצָה לָאָרֶץ שֶׁנִּטְּנְסוּ לָאָרֶץ חַיָּיבִין בְּחַלָּה. אֵין יִסְבּוֹר רִבִּי עֲקִיבָה כְּרִבִּי לְיֹעֶזֶר יְאוֹת אַתְּ מַקְשֵׁי.

רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא זֶרַע בְּעָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב וְנָקַב. אָמַר לֵיהּ עַכְשָׁיו נָקַב.

אָמַר רִבִּי אַבָּיְתָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּשִׁשְׁתַּת רַבָּן גַּמְלִיאֵל זְקֵינוּ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אָרִיסִין לְגוֹיִם בְּסוּרְיָא. רִבִּי לְיֹעֶזֶר מְחַיֵּיב פֵּירוֹתֵיהֶן לְמַעְשְׂרוֹת וְלִשְׁבִיעִית. וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל פּוֹטֵר.

רִבִּי אוֹמֵר לְפִי חֶשְׁבּוֹן עַל רֹאשָׁהּ.

ג משנה: הַמְתַמֵּד וְנָתַן מַיִם בְּמִידָּה וּמָצָא כְדֵי מִידָּתוֹ פָּטוּר. רִבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּיב. מָצָא יוֹתֵר עַל מִידָּתוֹ מוֹצִיא עָלָיו מִמָּקוֹם אַחֵר לְפִי חֶשְׁבּוֹן. חוֹרְרֵי הַנְּמָלִים שֶׁלָּנוּ בְּצַד הָעֲרֵימָה מְחַיֵּיבֶת חֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין שֶׁיִּדּוּעַ שֶׁמִּדָּבָר גָּמוּר הָיוּ גוֹרְרִים כָּל הַלַּיְלָה. שׁוּם בַּעַל בֶּכִּי וּבָצָל שֶׁל רִכְפָּא וּגְרִיסִין הַקִּלִּיקִים וַעֲדָשִׁים הַמִּצְרִיּוֹת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַף הַקָּרִיקָם. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף הַקרטנים פְּטוּרִין מִן הַמַּעְשְׂרוֹת וְנִלְקָחִים מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית. זֶרַע לוּף הָעֶלְיוֹן זֶרַע כְּרִישִׁין זֶרַע בְּצָלִים זֶרַע לֶפֶת וּצְנוֹנוֹת וּשְׂאַר זֵירְעוֹנֵי גִינָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין פְּטוּרִין מִן הַמַּעְשְׂרוֹת וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֲבִיהֶן תְּרוּמָה חֲרֵי אֵילּוּ יֵאָכְלוּ.

הלכה: אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ זִימְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. זִימְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירְבִּי חֲנִינָא. וְהוּא שֶׁהֶחֱמִין. תַּמָּן תַּנִּינָן הַתֶּמֶד עַד שֶׁלֹּא הֶחֱמִין אֵינוֹ נִיקָּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וּפוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֶה. מִשֶּׁהֶחֱמִין נִיקָּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וְאֵינוֹ פוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֶה. מַתְנִיתִין דְּרִבִּי יוּדָה דְּתַנִּינָן תַּמָּן הַמְתַמֵּד וְנָתַן מַיִם בְּמִידָּה וּמָצָא כְדֵי מִידָּתוֹ פָּטוּר. רִבִּי יוּדָה מְחַיֵּיב. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ זִימְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְזִימְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירְבִּי חֲנִינָה. וְהוּא שֶׁהֶחֱמִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא שֶׁכֵּן אֲפִילּוּ מֵי מֶלַח נִיקָּחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.

מַהוּ מוֹצִיא מַעֲשְׂרוֹת. הָא תְּרוּמָה לֹא. שֶׁהַתּוֹרֵם בְּלִבּוֹ עַל הַקִּיטָּעִין וְעַל הַצְּדָדִין וְעַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתֶּבֶן.

הַמְמָרֵחַ כְּרֵיוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר נִטְבָּל. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לֹא נִטְבָּל. מָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי

שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְהָא תַּנְיָנָן וְכֵן נָשִׁים שֶׁנָּתְנוּ לְנַחְתּוֹם לַעֲשׂוֹת לָהֶן שְׁאוֹר אִם אֵין בְּשֶׂל אַחַת מֵהֶן כְּשִׁיעוּר פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. וְאִם בְּשֶׂל כּוּלָּהֶן כְּשִׁיעוּר. אָמַר לֵיהּ שֶׁכֵּן הָעוֹשֶׂה עִיסָּה עַל מְנָת לְחַלְּקָהּ עִיסָּה פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. וְהָתַנְיָנָן נַחְתּוֹם שֶׁעָשָׂה שְׁאוֹר לְחַלֵּק חַיָּיב בְּחַלָּה. אָמַר לוֹ לֹא תְּתִיבֵינִי נַחְתּוֹם. נַחְתּוֹם לֹא בְּדַעְתּוֹ הַדָּבָר תָּלוּי בְּדַעַת הַלְּקוּחוֹת הַדָּבָר תָּלוּי שֶׁמָּא יִמְצָא לְקוּחוֹת וְיִטְבּוֹל מִיָּד. אָמַר לֵיהּ וְהָא תַּנְיָי חוֹרְרֵי נְמָלִים שֶׁלָּנוּ בְּצַד עֲרֵימָה הַחַיֶּיבֶת חֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין. הָא בְּצַד עֲרֵימָה פְּטוּרָה פְּטוּרִין. אָמַר רַבִּי יוֹנָה אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם יֵיאוּשׁ. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא אָמַר וְהֵן שֶׁגִּירְרוּ רָאשֵׁי שִׁיבֳּלִין.

מָתִיב רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן וְהָתַנְיָנָן הִקְדִּישָׁן עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ וּגְמָרָן הַגִּיזְבָּר וְאַחַר כָּךְ פְּדָיָין פְּטוּרִין. חֲרֵי גִּיזְבָּר כְּאַחֵר הוּא וַאֲתְּ אָמַר מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָמַר לֵיהּ תִּיפְתָּר כְּמָאן דְּאָמַר גִּזְבָּר כְּבַעֲלִין וּדְלֹא כְרַבִּי יוֹסֵי דְּרַבִּי יוֹסֵי אָמַר הוּא גִּיזְבָּר הוּא אַחֵר.

רַבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרוֹן דְּרַבָּנִין בָּעֵי וַאֲפִילּוּ יֵשׁ בְּכוּלְּהֶן כְּשִׁיעוּר יֶעֱשֶׂה כָּרָבָּר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וְיֵהֵא פָּטוּר דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא [רַבִּי יוֹנָה רַבִּי זְעִירָא] בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר אַף בְּמַה שֶׁבָּלָגִין לֹא נִטְבַּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עָתִיד לְהַחֲזִירוֹ בִּדְבַר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ.

אִי זֶהוּ שׁוּם בַּעַל בֵּיכִי כָּל שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא חוֹר אֶחָד מַקִּיף אֶת הֶעָמוּד. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כָּל שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא קְלִיפָּה אַחַת. אִי זֶהוּ בָצָל שֶׁל רִכְפָּה כָּל שֶׁעוֹקְצוֹ נִמְעָךְ לְתוֹכוֹ. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין לוֹ אֵירֶס.

אֵילּוּ הֵן גְּרִיסִין הַקִּילְקִין אֵילּוּ הַמְּרוּבָּעִין. תַּנְיֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵין מְרוּבָּע מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. הָתִיב רַבִּי בְּרֶכְיָה וְהָתַנְיָנָן גּוּפָהּ שֶׁל בַּהֶרֶת כְּגְרִיס הַקִּילְקִי מְרוּבָּע. אָמַר רַבִּי בִּיסְנָה כָּל גַּרְמָא אָמְרָה לֵית לֵיהּ מְרוּבָּע. וְלָמָּה תַּנְיָנָן. דִּירְבָּעֲנָה הִיא. וְהִיא נִגְעָה מָלֵא קִיטְרִין. וְהִיא אָבִיבָא דְּפִילָא עָגוּל הוּא מִלְמַטָּן. אִית דְּבָעֵי מֵימַר לֹא אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֶלָּא בַּבְּרִיּוֹת. וְתַנֵּי כֵן מְרוּבָּע בְּאוֹכְלִין אֵין מְרוּבָּע בַּבְּרִיּוֹת.

אֵילּוּ הֵן עֲדָשִׁים הַמִּצְרִיּוֹת כָּל שֶׁגַּלְגִּלֵּיהֶן חַדִּין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין לָהֶן צְרוֹרוֹת. אֵילּוּ הֵן הַקַּרְיקָס. כָּל שֶׁעוֹקְצֵיהֶן מוּעָטִין וְהִלְקֵטֵיהֶן מְרוּבִּין. מַה דָּמִי לָהּ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כְּגוֹן אִילֵּין קוֹנְיָיתָה.

רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי כַּרְכֻּמִּין מַהוּ שֶׁיְּהוּ מוּתָּרִין מִשּׁוּם סְפִיחִין. הָתִיב רַבִּי תַּנְחוּם בַּר יִרְמְיָה וְהָתַנְיָנָן הֶחָשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן פִּשְׁתָּן אֲפִילּוּ סָרוּק. וּפִשְׁתָּן לָאו קִיסְמִין הוּא. אָמַר רַבִּי חִינְנָא מִפְּנֵי זַרְעָהּ. רַבִּי מָנָא אָמַר אִם מִפְּנֵי זַרְעָהּ וְהָתַנְיָנָן הֶחָשׁוּד לִהְיוֹת מוֹכֵר תְּרוּמָה לְחוּלִּין אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן לְחוּלִּין מִמֶּנּוּ מַיִם וּמֶלַח. אִית לָךְ מֵימַר מַיִם וּמֶלַח מִפְּנֵי זַרְעוֹ לֹא מִשּׁוּם קְנָס. אַף הָכָא מִשּׁוּם קְנָס.

מְנַחֵם בַּר מַכְסִימָא אָחוֹי דְּיוֹנָתָן קַיְפָא בְּשֵׁם רַבִּי אַמִּי פִּשְׁתָּן נִלְקָחַת מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם חָשׁוּד הוּא אִם אֵינוֹ חָשׁוּד. הָא דָבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חָשׁוּד אָסוּר. זוּגָא קְרִיבֵיהּ דְּרַבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ. בִּיקְיָא נִלְקָחַת מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתִין אָמְרָה כֵּן זֶרַע לוּף הָעֶלְיוֹן זֶרַע כְּרִישִׁין זֶרַע בְּצָלִין זֶרַע לֶפֶת וּצְנוֹנוֹת וּשְׁאַר יְרָקוֹת גִּינָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין. וְתַנֵּי עֲלָהּ זֶרַע אִסְטִיס וְזֶרַע קוֹצָה וְזֶרַע בִּיקְיָא הָא בִּיקְיָא עַצְמָהּ לֹא. דִּילְמָא דְּלָא אִיתְאֲמַרַת אֶלָּא בְּשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם חָשׁוּד הוּא אִם אֵינוֹ חָשׁוּד. הָא דָבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חָשׁוּד אָסוּר.

כֵּינִי מַתְנִיתָא זֶרַע הַסִּילְיוֹן שֶׁל לוּף. חָדָא אִיתָא חֲוָה לָהּ יַרְבּוּזִין דִּתְרוּמָה גַּו כִּפְתָּהּ נָפְלוּ לְגִינְתָא וְצָמְחוּן. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹחָנָן וְשָׁרָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיה בַּר וָוא וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֲבִיהֶן תְּרוּמָה חֲרֵי אֵילּוּ יֵאָכְלוּ. אָמַר לֵיהּ בַּבְלָיָא מִן דְּגָלְיַת לָךְ חַסְפָּא אַשְׁכַּחַת מַרְגָּנִיתָא אַתְּ אָמַר וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא.